

NAŠ AERO

aero

3/87

1947

1. MAJ

KULTURNE PRIREDITVE
PRIKAZI DELA · POVORKA
ZBOROVANJA · FIZKULTURA

GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, APRIL, 1987

LETNIK XXVI – številka 3

Dragi sodelavci!

Pred vami je morda kar malce nenavadna naslovnica. Naš sodelavec – oblikovalec Grega Švab – je plakat, ki ga je uporabil zanjo, našel v celjskem Muzeju revolucije. Starejšim sodelavcem bo brez dvoma vzbudila nostalgичna razmišljanja o času, ko so PRVI MAJ praznovali še z veliko večjim zanosom kot danes.

Mlajšim pa je naslovnica lahko dobra informacija o tem – kakšno je bilo praznovanje delavskega praznika nekoč.

Seveda pa vsem še čestitka ob praznikih – Dnevu ustanovitve OF in Prazniku dela – z željo, da bi ju lepo in prijetno preživeli.

Uredništvo

časopisni svet

karmen dovč, peter drofenik, željko
hrastovec, alenka kolar, ivanka kalan,
božena kosu, zoran markovič, tomaž pečnik,
vera radič, marko ramšak, dora rovere,
srečko vavričuk

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

danilo herman

uredila

dora rovere

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun
naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, kocenova 4
po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov
glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

O novi zakonodaji

Mnogo govorimo in pišemo o novi zakonodaji v letu 1987, bistvenih spremembah v obračunskem sistemu, v zadnjem času pa tudi o vrsti interventnih zakonov, ki iz obdobja v obdobje spreminjajo možnosti in pogoje.

Za lažje razumevanje bomo poskušali na kratko dodati osnovne razloge za tako »dinamičen« začetek leta 1987, bistvene spremembe glede na dosedanja določila in grobo ocenjene vplive na posameznih področjih.

Spremembe na področju obračunskega sistema

Zakone, ki urejajo področje pridobivanje celotnega prihodka, dohodka in njune delitve, zakon o amortizaciji, sanaciji, ... skrajšano imenujemo zakone s področja obračunskega sistema.

Osnovne pojme, ki jih vsaj ob periodičnih ali zaključnih računih obravnavamo, sicer poznamo in le-ti se tudi v novi zakonodaji ne spreminjajo. Spreminja pa se vsebina.

In v čem so osnovni razlogi za spremembe?

Osnovna kritika preteklega obračunskega sistema je bila usmerjena predvsem v nerealno prikazovanje temeljnih ekonomskih kategorij in tem realnim velikostim prilagojena delitev. Zato so tudi osnovni cilji-izključitev inflacijskega dohodka in prilagoditev delitve in porabe realno ugotovljenemu dohodku.

Tem ciljem sledijo spremembe v obračunu, ki naj zagotovijo realnejše prikazovanje prihodkov, odhodkov in sredstev, uvajajo se tudi nova načela pri razporejanju dohodka. Bistvena je tudi zahteva po realnem ohranjanju lastnih virov poslovnih sredstev (poslovni sklad).

Zaostrene so tudi razmere ob nelikvidnosti, motnjah v poslovanju, izgubi, ...

In v čem so bistvene spremembe?

Prejete obresti so bile v dosedanjem obračunskem sistemu sestavni del celotnega prihodka. Od 1. januarja 1987 dalje se delijo na dva dela, in sicer:

- obresti do inflacijske stopnje so nadomestne (revalorizacijske) in jih ne vključujemo v celotni prihodek
- obresti nad inflacijsko stopnjo ostajajo sestavni del celotnega prihodka kot oblika realnih obresti.

Enaka zakonitost je uporabljena pri obrestih, ki jih plačujemo za najete kredite. Plačane obresti do inflacijske stopnje ne vključujemo neposredno med porabljenega sredstva, nad inflacijsko stopnjo pa.

Še ena sprememba je bistvenega pomena. Zaradi vrednotenja prihodkov po tekočih ocenah, odhodkov pa po »zgodovinskih«, bistveno nižjih cenah, je dosednji dohodek izkazoval veliko inflacijskih vplivov. S predvidenim sistemom revalorizacije stroškov surovin, materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja, zalog, osnovnih sredstev in amortizacije naj bi odpravili omenjene pomanjkljivosti. Za revalorizacijo se uporablja enoten indeks cen industrijskih proizvodov (v SFRJ, ali panogi), bistveno pa je, kako hitro obračamo zaloge.

Enostavno rečeno, čim večje so zaloge, počasneje jih obračamo, večji je vpliv revalorizacije, nižji je dohodek.

Popolnoma novo je torej opredeljevanje revalorizacijskih prihodkov in odhodkov (del obresti, revalorizacija stroškov, zalog, ...), ki se po novem ne vključujejo v našim dosedanjem sistemu - prikazane tabele poslovnega uspeha, temveč »poračunajo v okviru bilance stanja«.

Podrobneje se bomo s posameznimi elementi srečevali že ob obravnavi periodičnega obračuna za obdobje od 1. 1. do 31. 3. 1987. Že iz preračuna poslovanja leta 1985 in 1986 na novo zakonodajo, ter ocen poslovanja za januar in februar 1987, pa lahko ugotovimo vplive na precejšnje znižanje dohodka in seveda tudi akumulacije.

Spremembe v razporejanju dohodka naj bi se uveljavile s 1. 7. 1987. Bistvene predvidene spremembe so v vrstnem redu razporejanja, delitvi obveznosti na tiste, ki **niso** odvisne od njegove velikosti in tiste, ki **so** odvisne od velikosti dohodka, spreminja se vsebina bruto osebnih dohodkov, osebni dohodki pa se delijo na dva dela:

- osebni dohodki iz naslova živega dela
- osebni dohodki iz naslova upravljanja in gospodarjenja z družbenimi sredstvi, kar se ugotavlja ob periodičnih obračunih.

Glede na rok uporabe navedenih sprememb - 1. 7. 1987 - je v tem trenutku še vrsta odprtih vprašanj in dilem. Vendar pa predlog družbenega dogovora o spremembah in dopolnitvah družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji vključuje osnovna določila zakona o celotnem prihodu in njegovi delitvi.

Interventni zakoni sprejeti v prvih mesecih letošnjega leta

Trendi in gibanja posameznih elementov poslovanja, ugotovljeni v zadnjih mesecih lanskega leta ter v začetku letošnjega leta, so povzročili potrebo po hitrem preusmerjanju. Sprejeti so bili interventni zakoni omejevalnega značaja za področja:

- razpolaganja z delom družbenih sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v OZD

- začasno prepoved razpolaganja z družbenimi sredstvi za negospodarske in neproizvodne investicije v letu 1987

- omejitve na področju cen proizvodov in storitev.

Vsekakor imajo v tem trenutku daleč največji odmev omejitve s področja osebnih dohodkov. Kot vse ostale omejitve, ki izhajajo iz zatečenega stanja, so tudi te omejitve lahko za marsikoga krivične. S tem, da je ob znani inflaciji to toliko bolj boleče.

Problematika intervencijskih omejitev in nelogičnosti, ki se lahko ob tem pojavljajo, je bila jasno izpostavljena tudi tokrat. Kmalu po sprejemu interventnega zakona so bile že sprejete spremembe oziroma dopolnitve. Izvedba teh določil pa je zaradi nejasnosti in različnih tolmačenj posameznih institucij povzročila ogromno problemov.

Osnovni namen intervencijskega zakona je, da se osebni dohodki do takrat, ko bomo lahko z rezultati poslovanja dokazali upravičenost dvigovanja, zadržijo na določeni ravni. To raven pa določimo po dopolnitvah interventnega zakona tako, da povprečno izplačane osebne dohodke za zadnji kvartal leta 1986 korigiramo za četrtno »poračuna« po zaključnem računu in v tistih delovnih okoljih, ki dosegajo nadpovprečno stopnjo akumulativnosti v podskupini dejavnosti še s 50 % tega odstopanja.

Posebna določila dodatno omejujejo tiste, ki so v letu 1986 namenili preveč za osebne dohodke glede na znana izhodišča. Prvo možnost povečevanja osebnih dohodkov nad zgornjo mejno vrednost bomo ugotovili ob obravnavi periodičnega obračuna, in to v primeru, da v prvem trimesečju leta 1987

dosežemo višji povprečni mesečni dohodek na delavca, kot smo ga dosegli v zadnjem trimesečju leta 1986. Podobno, kot v preteklosti, pa je tudi tokrat možno usklajevanje v okviru delovne organizacije. V primeru previsokega obračuna, SDK izplačilo osebnih dohodkov **zadrži**.

Interventni zakon je obvezen za vse do uveljavitve družbenega dogovora o

urejanju odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji v lastni sredini. Vendar tudi predlog družbenega dogovora določa, kot osnovo razporejanja sredstev za osebne dohodke, enotno mero uspešnosti.

Skladno z interventnim zakonom je omejena tudi skupna poraba (razen stanovanjskega dela in sredstev za izobraževanje). Osnova za omejevanje

je lanskoletna poraba v obračunskih obdobjih, povečana za rast osebnih dohodkov. Posledice tega so v potrebni določitvi prioritete posameznih izdatkov sklada skupne porabe in njihovo usklajevanje z lanskoletno dinamiko.

O ostalih omejitvah pa, kaj več prihodnjič.

Poslovno informacijski sektor

NAŠE AKTUALNE TEME

Prva skupščina sovlagateljev v Medvodah

Šestindvajsetega marca so se v našem tozdu Tovarna celuloze in papirja v Medvodah sestali na prvi seji člani skupščine sovlagateljev v rekonstrukcijo papirnega stroja (PS-1) v Medvodah in razširitev proizvodnje AC papirja v tozdu Kemija Celje.

V uvodni razpravi je bilo predvsem poudarjeno dejstvo, da sta oba projekta uspešno realizirana ob velikih naporih dobaviteljev opreme in prizadevanjih izvajalcev gradbenih, montažnih ter projektanskih del in inženiringa, seveda pa tudi vseh delavcev v medvoškem tozdu in celjski Kemiji.

Člani skupščine so izrekli priznanje delavcem Aera za vse njihove napore in uspešno opravljeno delo, zaželeli pa so jim tudi uspešen polni zagon proizvodnje.

V nadaljevanju se je tekla razprava o sodelovanju vseh tistih organizacij združenega dela, ki so jeseni 1985 na sestanku v Preddvoru podprle omenjene projekte, vendar niso izpolnile svojih obljub. Posredovani so bili tudi podatki o plasmaju in težavah v

I. seja skupščine sovlagateljev v rekonstrukcijo PS-1 in razširitev proizvodnje AC papirja

preteklem letu ter o prizadevanjih Aera za zagotavljanje oskrbe domačega in tujega trga v času rekonstrukcije. Kljub izrednim prizadevanjem pa

so bili rezultati bolj skromni, tudi zaradi spremljanja predpisov, možnosti tujih dobaviteljev in položaja na tujih tržiščih.

Zaradi dolge zime in zaradi neugodnega terena, gradnja skladišča gotovih izdelkov v Medvodah počasi napreduje

V živahni in izčrpnih razpravi so bile izrečene zahteve za izpolnjevanje obveznosti Aera do sovlagateljev, za poslane poslovne odnose in da tisti, ki niso združevali sredstev, ne morejo dobivati papirja brez sporazuma.

Sprejeti so bili tudi naslednji zaključki:

1. Skupščina sprejema predložena in ustno podana poročila skupno z razpravo.

2. Organizacije združenega dela, ki so podpisale samoupravni sporazum, niso pa vplačale sredstev, se opozori, da to storijo najkasneje do 30. aprila

letos, sicer se jih črta iz seznama rednih kupcev za količine in vrste oz. kalivosti papirja, ki so predmet samoupravnega sporazuma.

3. Novoizvoljeni izvršilni odbor naj čimprej določi ukrepe za izvajanje samoupravnega sporazuma in o njih redno obvešča vse sovlagatelje.

4. Skupščina izreka priznanje delavcem Aera, še posebej pa delavcem v tozdu Tovarna celuloze in papirja Medvode za njihov prispevek k uspešno opravljeni rekonstrukciji.

C. R.

znega naročila surovin za poskusno oz. zagonsko proizvodnjo.

K zakasnitvi dobave surovin v Shanghai je prispevala tudi jugoslovanska ladja »Bosna«, ki je z Reke odplula z enopolmesečno zamudo.

Trenutno čakamo na sporočilo iz Shanghaija, da so surovine prispele in po predvidevanjih bomo 10. maja pričeli z zagonskimi aktivnostmi. Zagonsko obdobje bo predvidoma trajalo dva meseca, z zadnjim dejanjem – garancijskim tekom – pa bi projekt zaključili.

Po dosedanjih podatkih odmikov od predvidenega finančnega efekta v korist Aera, v smislu novonastalih stroškov, ne bo. Končni podatki o dobičku bodo znani oz. bodo odvisni od uspešnosti predaje tovarne v obratovanje, od tega je odvisno izplačilo preostalih obveznosti kupca, med drugim tudi 112.500 US \$ za know-how.

Za realizacijo projekta je odgovoren strokovni team, v katerem so iz Aera: Bogomir Kirn, Jure Godec, Boris Kramberger, Milan Rudnik in iz Kovi-notehne Ivo Bezjak.

Pri realizaciji projekta bodo med zagonom poleg Bogomirja Kirna sodelovali še:

Alojz Šmid – tehnolog za premazovanje in dodelavo samokopirnega papirja,

Ludvik Stepančič – tehnolog za izdelavo premazov in

Naše sodelovanje z LR Kitajsko

O Aerovem poslovno-tehničnem sodelovanju z LR Kitajsko smo že pisali. Tokrat vas želimo seznaniti s tem, kako potekajo investicijska dela in kdaj bodo, po predvidevanjih naših strokovnjakov, končana.

Za razgovor smo poprosili Bogomirja Kirna, ki je vodja teama za realizacijo projekta Shanghai. Naši prošnjaki se je ljubeznivo odzval in nam povedal naslednje:

Če pogledamo malce v preteklost in se spomnimo tistega, o čemer smo v našem časopisu sicer že pisali, je prav, da omenimo 29. november 1984 – dan, ko smo v Shanghaiu podpisali pogodbo o dobavi znanja in opreme za tovarno samokopirnega papirja z letno zmogljivostjo 3000 ton. Dobavitelji opreme so isti, kot pri dobavi opreme za naš obrat AC. Za premazni stroj – BMB Švica, kuhinjo GAW Avstrija, vzdolžni rezalni stroj BEAZER Anglija, stroj za telex role ROLPA Švica, dvigalo za medfazno skladišče Köttgen Zvezna republika Nemčija, prečni rezalni stroj in pomožna oprema pa so kitajske izdelave. Celjska Kovi-notehna nastopa kot izvoznik. Know-how dokumentacija predstavlja približno 1000 tipkanih strani dokumentacije, v kateri so navedene vse potrebne recepture in postopki, navodila in celo organizacija proizvodnje. Aerov delež, poleg pisne dokumentacije je tudi uvajanje kitajskih delavcev v proizvodnjo, lani so kitajski delavci delali v naših obratih in sodelovanje naših – Aerovih strokovnjakov pri zagonu v Shanghaiu. Za normalen potek del sta bila organizirana dva sestanka investitorjev in prodajalcev o projektiranju objekta. Lani septembra je bila dobavljena oprema v Shanghai in 10.

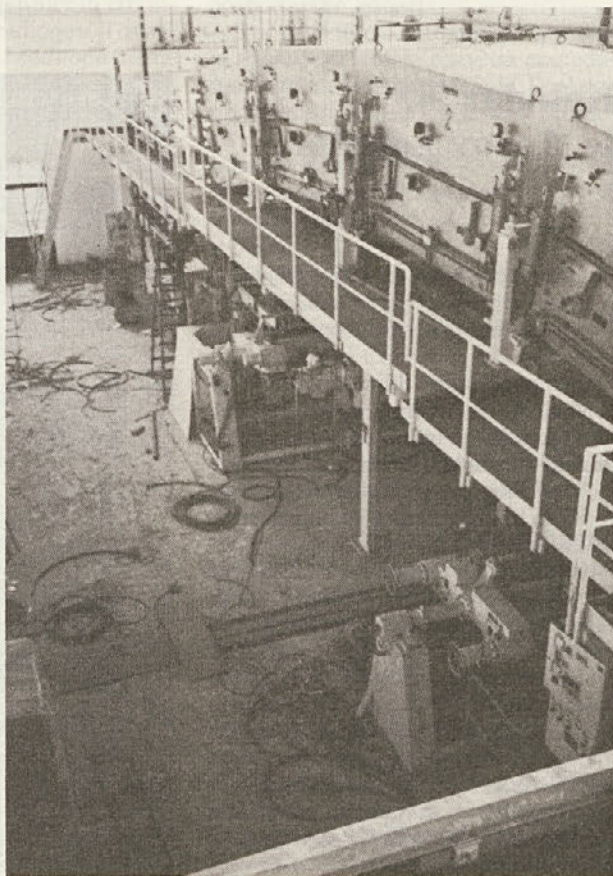
novembra 1986 smo pričeli z montažo strojev.

Montažo so nadzirali strokovnjaki dobaviteljev opreme, izvajali pa kitajski montažerji.

V času montaže je Aero v Shanghaiu zastopal ing. Georg Grünfeld, ki smo si ga za ta dela »izposodili« pri Industrijskem Biroju v Ljubljani.

Konec marca je bila zmontirana oprema za kuhinjo in premazni stroj, predvsem zaradi prepočasnih elektroinstalacijskih del pa bodo v celoti ta montažna dela končana sredi aprila. Začetek zagona bo kasnil za približno dva meseca, predvsem zaradi prepo-

Fotografija
premaznega stroja
v Shanghaiu
17. 3. 1987

Nada Car – specialist za področje kontrole kakovosti.

Omenjena skupina strokovnjakov bo v Shanghaiu skupno 22 tednov. Bogu Kim je pred zaključkom našega razgovora povedal še to, da bo projekt Aeru prinesel poleg pozitivnega finančnega efekta, tudi novo znanje in izkušnje, ki bodo nepogrešljive pri novih projektih. Poleg tega je pomembno, da smo se uspeli vključiti v kitajsko tržišče.

Ne dvomimo o uspešnosti izpolnitve naših nalog in obveznosti. Sprotne težave so pri takih projektih sicer nekaj normalnega, novo je le to, da je ve-

čina težav za nas težko razumljivih, saj so odraz kitajskega okolja, miselnosti in navad. To pa je težko opisati, to je treba doživeti.

Zanimivo je tudi to, da kitajski partnerji nameravajo z redno proizvodnjo v novi tovarni pričeti šele takrat, ko bodo vse surovine razvili na Kitajskem. Za nas je to težko razumljivo, vendar je realen utrinek iz življenja, dela ter razmišljanja ljudi z drugega konca sveta, saj nam da vedeti, da čas in denar zanje ne pomeni isto kot za nas in da v njihovem življenju veljajo drugačne zakonitosti kot pri nas.

Dora Rovere

Aero – tozd Tovarna celuloze in papirja uporabi za proizvodnjo celuloze le polovico lesne mase, preostanek se v tehnološkem postopku stopi v odpadno sulfitno lužnico. Tovarna del (okrog 17 %) odpadne sulfitne lužnice predela in proda, preostanek pa spusti v Soro. Večja proizvodnja je omejena s kapaciteto predelave in z možnostjo prodaje. Tovarna načrtuje razširitev proizvodnje. Raziskujemo nova področja uporabe lignosulfonatov, da bomo večjo proizvodnjo lahko tudi prodali.

Ker je lignosulfonska molekula primerna za reakcije s fenoli in aldehidi, že več let raziskujemo to možnost uporabe. Na simpozij sprejeta raziskava obravnava uporabnost modificiranih lignosulfonatov v kopolimerizaciji s fenomol formaldehidnimi smolami.

Termika v Škofji Loki že od leta 1984 preizkuša uporabnost naših modificiranih lignosulfonatov pri proizvodnji mineralne volne. Naš produkt delno nadomesti fenol formaldehidno smolo v vezivu.

Sodelovanje na simpoziju pomeni priznanje domačim raziskovalcem in potrjuje aktualnost predelave odpadne sulfitne lužnice v uporabne produkte.

Ljudmila Suša

Mednarodno priznanje Aeru za raziskave na področju uporabe lignosulfonatov

Konec aprila bo v Parizu mednarodni simpozij o kemiji lesa in celuloze s temo: Fundamentalne in uporabne raziskave za lesno in celuložno industrijo v 90. letih.

Pokrovitelj simpozija so združenja celulozne in papirne industrije Evrope (EU-CE-PA), Amerike (TAPPI), Kanade (TSCPPA), Japonske (J. TAPPI), Kitajske (C. TAPPI), Francije (SFC) in francosko ministrstvo za industrijo.

Na simpozij je bila sprejeta kot poster tudi naša raziskava z naslovom: Uporabnost modificiranih lignosulfonatov v vezivih za izdelavo izolacijskih plošč na osnovi mineralnih vlaken, avtorjev Darinke Budin – ICP, Ljudmile Suša – Aero in Janeza Volčiča – Termika.

Koledar '87 je Aerov koledar

Med 73 delovnimi organizacijami, ki so sodelovale na natečaju v okviru devete razstave stenskih koledarjev za 1987 leto, organizirane na mednarodnem sejmu grafike in tehnologije INTERGRAFIKA v Zagrebu, je bil Aerov koledar nagrajen z VELIKIM ZLATIM ZMAJEM GRAFOIMPEXA. To je brez dvoma zelo pomembno priznanje, saj je bil izbran med 182 deli, ki so bila stiskana v skupni nakladi 3,9 milijonov izvodov. Tako se je stenski koledar znova potrdil kot pomembno propagandno sredstvo, saj je za tržišče koledar sicer prodajni proizvod grafične industrije, pa vedno znova izziv za potrditev kakovosti tiska in oblikovanja.

4 naš aero

Naš stenski koledar, ki je bil nagrajen z VELIKIM ZLATIM ZMAJEM je bil stiskan v našem tozdu Grafika. Tema, ki jo predstavlja, je DREVO, ki je vezano na človeka od začetka civilizacije. Postalo je simbol v mitih, legendah, religiji in umetnosti. Drevo s

svojo nemo prisotnostjo meri čas, ure, dneve in leta. Koledar je oblikoval naš bivši sodelavec Radovan JENKO, fotografije je prispeval Dragan ARRIGLER. Koledar je bil stiskan v propagandne namene v 3.000 izvodih.

Radovanu Jenku, Draganu Arriglerju in vsem delavcem tozda Grafike, ki so s svojim znanjem in vestnostjo prispevali k uspehu našega koledarja, iskreno čestitamo!

Uredništvo

POROČAMO O ...

Iz dela Društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav DO Aero Celje

V četrtek, 2. aprila 1987, so se na rednem občnem zboru sestali člani DIATI Aero z namenom, da pregledajo delo društva v preteklih letih, da ocenijo inovacijsko dejavnost v naši delovni organizaciji in da se dogovorijo o aktivnostih, ki jih bodo vodili v naslednjem mandatnem obdobju. O poročilu o delu društva in programu dela smo pisali že v 12. številki Informacij. Ker pa o analizi inovacijske dejavnosti v letu 1986 še nismo pisali, naj to storimo tokrat.

V letu 1986 je 100 delavcev DO Aero prijavilo 95 inovacijskih predlogov, in to 13 tehničnih izboljšav in 33 koristnih predlogov, 9 inovacijskih predlogov je bilo zavrnjenih, konec decembra pa je bilo v obravnavi še 40 inovacijskih predlogov. Od 46 pozitivno ocenjenih predlogov je 40 realiziranih. Po številu inovacijskih predlogov je na prvem mestu tozd Grafika, v katerem je 24 delavcev prijavilo 29 predlogov, v tozdu Kemija Celje je 24 delavcev prijavilo 21 predlogov, v tozdu Kemija Šempeter 14 delavcev 21

predlogov, v tozdu Tovarna celuloze in papirja 27 delavcev 20 predlogov, v Delovni skupnosti skupnih služb 8 delavcev 4 predloge, v tozdu Trženje ni bilo prijavljenega nobenega predloga, kot inovatorji pa so 3 delavci dali predloge za proizvodne temeljne organizacije.

Čista gospodarska korist v letu 1986 je bila za predloge iz tega leta obračunana samo pri dveh predlogih, in to v višini 7.060.176 din, za to gospodarsko korist pa je bilo avtorjem izplačano nadomestilo v višini 425.757 din (6 % od gospodarske koristi). Enkratna nadomestila so bila obračunana pri 35 predlogih, v višini 1.114.910 din.

Večina predlogov je na ravni koristnih predlogov, pregled po posameznih tozdih pa je naslednji: Kemija Celje 3 tehnične izboljšave in 9 koristnih predlogov, Kemija Šempeter 2 tehnični izboljšavi in 11 koristnih predlogov, Grafika 5 tehničnih izboljšav in 11 koristnih predlogov, Tovarna celuloze in papirja Medvode 3 tehnične izboljšave in 1 koristni predlog ter Delovna skupnost skupne službe 1 koristni predlog.

Večina avtorjev ima srednješolsko in KV izobrazbo, VS ima 12 avtorjev, VŠ pa 10 avtorjev.

Časovni potek ocenjevanja je bil v tem obdobju v povprečju skladen z določili Pravilnika o inovacijah, odstopajo pa nekateri predlogi posameznih tozdov, ki so bili obravnavani več kot šest mesecev. Seveda pa tu niso zajeti predlogi, ki še sploh niso bili obravnavani, teh pa je še 15 – 6 iz tozda Grafika, 5 iz tozda Kemija Celje, 1 iz DSSS in 3 iz tozda Kemija Šempeter.

Po višini dosežene gospodarske koristi, ki se nanaša na predloge iz preteklih let, je na prvem mestu tozd Tovarna celuloze in papirja Medvode, v kateri so dosegli gospodarsko korist v višini 136.761.607 din, sledi tozd Grafika s 46.725.949 din, tozd Kemija Celje s 15.900.612 din, tozd Kemija Šempeter s 4.732.949 din in DSSS s 36.750 din. V DO AERO je bila tako dosežena gospodarska korist v višini 204.120.353 din in inovatorji so prejeli nadomestila v višini 11.897.348 din ali 6 % od gospodarske koristi. Skupaj z

enkratnimi nadomestili je to 6,5 % gospodarske koristi.

Če na osnovi teh podatkov primerjalno pogledamo na stanje v letu 1985, lahko ugotovimo, da je število predlogov v letu 1986, v primerjavi z letom 1985, manjše za 7, da je število avtorjev manjše za 27, in da tudi rast višine gospodarske koristi (leta 1985 je bila 88.287.193 din), glede na stopnjo inflacije, ni zadovoljiva. V obeh letih ostaja kvalifikacijska struktura avtorjev podobna, prav tako časovni potek ocenjevanja inovacij. Tudi glede kakovosti ni sprememb. Tako kot v letu 1986 je bila tudi v letu 1985 večina predlogov opredeljenih kot koristni predlogi. Pozitiven premik, če ga lahko tako imenujemo, je pri odstotkovni primerjavi nadomestil do gospodarske koristi, ki je v letu 1986 višja za 1,5 % – vendar je tu bolj viden vpliv Pravilnika o inovacijah, kot višina gospodarske koristi.

Ker pa je minilo tudi prvo trimesečje letošnjega leta, je prav, da pogledamo, kakšno je sedanje stanje. Doslej je prijavljenih 29 inovacijskih predlogov:

v tozdu Kemija Celje	15
v tozdu Kemija Šempeter	9
v tozdu Grafika	3
v DSSS	2

Podatka za tozd Medvode nimamo.

Dokončen sklep o teh predlogih je bil sprejet samo za en predlog, in to v tozdu Kemija Celje, 5 predlogov pa je bilo obravnavanih na sejah strokovnih komisij.

V zadnjem obdobju predstavlja največji problem delo strokovnih komisij v tozdu Kemija Celje – v obratu AC, kjer se komisije, kljub temu, da bi se morale, niso sestale že več kot devet mesecev. Na urgence oz. zahteve sploh ne odgovorijo.

Skupna ugotovitev za prvo trimesečje letošnjega leta je, da je prisoten trend rasti v primerjavi s prvim trimesečjem leta 1986, medtem ko strmo upadajo roki sklica strokovnih komisij.

Za spodbudo inovatorjem in kot moralna nagrada za minulo delo so bila na občnem zboru DIATI podeljena naslednja priznanja:

LISTINO INOVATOR LETA 1986, ki se podeljuje za največje dosežke na področju inovacijske dejavnosti v preteklem letu, je prejel:

Cveto Glavan iz tozda Grafika

Tovariš Glavan je avtor in soavtor naslednjih inovacij:

- aparat za nanos samolepilnega traku na vrečke
- nov način izdelave blokov sestavljenih iz več setov, pri katerih talon ostaja v bloku
- splošna položnica - obrazec SDK v vrečki s povratnico
- vrečka s povratnico za elektronsko obdelavo
- izdelava vrečk s povratnico na stroju Bielomatic, z uporabo katerih je bila v letu 1986 dosežena čista gospodarska korist v višini 21,618.808 din, ta vsota pa je enakovredna 458 povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS v devetih mesecih preteklega leta.

PRIZNANJE DIATI IN ZLATO ZNAČKO SO PREJELI:

Jože Veber iz tozda Grafika

Tovariš Veber je soavtor naslednjih inovacij:

- kaseta za manipulacijo polizdelka
- srečk
- zamenjava papirja za ekspres srečke
- sprememba načina zapiranja srečk.

Z uporabo navedenih inovacij in glede na avtorski delež je bila doslej z

uporabo teh inovacij dosežena gospodarska korist v višini 5,676.381 din. Ta vsota pa je enakovredna 364 povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS v devetih mesecih v posameznih letih.

Janez Peternel iz tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode

Tovariš Peternel je soavtor inovacije:

- povečanje kapacitete sortacije s postavitvijo ATIS filtra paralelno obstoječemu TESCH filtru, z uporabo katere je bila v letu 1986 dosežena

gospodarska korist v višini 75,166.456 din, ki je glede na delež tovariša Peternela enakovredna 257 povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS v devetih mesecih preteklega leta.

Alojz Masterl iz tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode

Tovariš Masterl je soavtor naslednjih inovacij:

- povečanje kapacitete sortacije s postavitvijo ATIS filtra paralelno obstoječemu TESCH filtru
- povečanje obratovalnega časa sit v sitovi skupini, z uporabo katerih je bila v letu 1986 dosežena gospodarska korist v višini 90,582.299 din, ki je glede na avtorjev delež enakovredna 254 povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS v devetih mesecih preteklega leta.

PRIZNANJE DIATI IN SREBRNO ZNAČKO SO PREJELI:

Drago Gobec iz tozda Grafika

Tovariš Gobec je avtor inovacije:

- izboljšava pri izdelavi etiket TUBORG, z uporabo katere je bila v treh letih dosežena gospodarska korist v višini 6,292.840 din, ki je enakovredna 166 povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS v devetih mesecih po posameznih letih.

Fanika Plahuta iz tozda Trženje

Tovarišica Plahuta je avtorica inovacije:

- poprava in prodaja napačno številjenih obrazcev, z uporabo katere je bila v letu 1986 dosežena gospodarska korist v višini 6,836.860 din, ki je enakovredna 145 povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS v devetih mesecih preteklega leta.

Miloš Petrovac iz tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode

Tovariš Petrovac je soavtor inovacije:

- povečanje kapacitete sortacije s postavitvijo ATIS filtra paralelno obstoječemu TESCH filtru, z uporabo katere je bila v letu 1986 dosežena gospodarska korist v višini 75,166.456, ki je glede na avtorjev delež enakovredna 207 povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS v devetih mesecih preteklega leta.

Ljubo Saje iz tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode

Tovariš Saje je soavtor inovacije:

– povečanje kapacitete sortacije s postavitvijo ATIS filtra paralelno obstoječemu TESCH filtru, z uporabo katere je bila v letu 1986 dosežena gospodarska korist v višini 75,166.456, ki je glede na avtorjev delež enakovredna 207 povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS v devetih mesecih preteklega leta.

Peter Habinc iz tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode

Tovariš Habinc je soavtor inovacije:

– povečanje kapacitete sortacije s postavitvijo ATIS filtra paralelno obstoječemu TESCH filtru, z uporabo katere je bila v letu 1986 dosežena gospodarska korist v višini 75,166.456, ki je glede na avtorjev delež enakovredna 80 povprečnim oseb-

nim dohodkom v gospodarstvu SRS v devetih mesecih preteklega leta.

Franc Lunar iz tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode

Tovariš Lunar je soavtor inovacije:

– povečanje kapacitete sortacije s postavitvijo ATIS filtra paralelno obstoječemu TESCH filtru, z uporabo katere je bila v letu 1986 dosežena gospodarska korist v višini 75,166.456 din, ki je glede na avtorjev delež enakovredna 80 povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS v devetih mesecih preteklega leta.

Jure Žagar iz tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode

Tovariš Žagar je soavtor inovacije:

– povečanje kapacitete sortacije s postavitvijo ATIS filtra paralelno obstoječemu TESCH filtru, z uporabo katere je bila v letu 1986 dosežena gospodarska korist v višini 75,166.456

din, ki je glede na avtorjev delež enakovredna 80 povprečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu SRS v desetih mesecih preteklega leta.

Na občnem zboru DIATI so člani izvolili tudi nov izvršni odbor, ki bo vodil delo društva naslednji dve leti. V izvršni odbor so bili izvoljeni:

1. Marjan Furlan ml. iz tozda Kemija Celje
 2. Cveto Glavan iz tozda Grafika
 3. Željko Hrastovec iz tozda Kemija Celje
 4. Jože Horvat iz Delovne skupnosti skupnih služb
 5. Zvone Hudej iz Delovne skupnosti skupnih služb
 6. Bogdan Kajtna iz tozda Kemija Šempeter
 7. Drago Lipovšek iz tozda Grafika
 8. Alojz Masterl iz tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode
 9. Dani Novak iz tozda Trženje.
- Angelca Hudej

Raziskava AERO – proizvajalec in njegovi proizvodi v očeh različnih javnosti

Zadnji teden v mesecu marcu so delavci iz vseh naših tozdov in delovne skupnosti sodelovali v anketi, ki je le del širše raziskave o Aeru, kot proizvajalcu in njegovih proizvodih v očeh različnih javnosti. Ker je bilo v anketo zajetih več ko 200 delavcev, je prav, da raziskavo podrobneje predstavimo.

Med našo delovno organizacijo in Studiem marketing, ki deluje v okviru ČGP DELO, je že pred leti steklo sodelovanje na ožjem projektu tržnih komunikacij za selotejp. To sodelovanje je bilo uspešno in predstavlja osnovo za sodelovanje pri večjih, obsežnejših nalogah.

Prva med takšnimi nalogami je »Projekt celostne podobe vidnih komunikacij«, za katero je potrebno mnogo zanesljivih in veljavnih informacij o delovni organizaciji in njenem položaju na trgu. Koncept nalog je bil predstavljen na poslovnem svetu, ki ga je v celoti podprl.

CILJI RAZISKAVE

Glavni cilj raziskave je ugotovitev, kakšen pomen ima ime AERO in vizualna konstanta delovne organizaci-

je (ptiča) pri različnih potrošnikih ter pri samih delavcih Aera, kar naj bi bila osnova za izdelavo projekta nove celostne podobe vidnih komunikacij.

Drugi cilj raziskave je zbiranje podatkov o potrošnikih posameznih izdelkov, o motivih nakupovanja izdelkov, o načinu uporabe, zanesljivosti in zadovoljstvu z izdelki. Odgovori so pomembni ne samo za tržno komuniciranje, ampak tudi za področje razvoja, distribucije in cene izdelkov.

METODOLOGIJA

Glavna metoda raziskave so anketni vprašalniki, s katerimi anketarji zbirajo podatke pri različnih javnostih (predstavili jih bomo pri vzorcih, ki so vključeni v raziskavi).

Vsebina vprašalnikov je opredeljena s cilji raziskave in izoblikovana na podlagi predhodnih razgovorov in analize prodaj, ki smo jih poslali kot naročniki raziskave. Vprašanja so vezana na poznavanje AERA in njegovega proizvodnega programa, na asociativno vrednost imena in njegove vizualne konstante – ptice, na položaj Aera v primerjavi s konkurenco in na vprašanja, ki se nanašajo na drugi cilj raziskave.

Vprašalnik, ki so ga izpolnjevali naši delavci, je bil oblikovan na Katedri za psihologijo dela – Filozofske fakultete in je imel namen ugotoviti, kako doživljajo svoje delo in delovno situacijo. Vprašanja so bila vezana na poslovno koordinacijo, osebno pripadnost delovni organizaciji zado-

voljstvo pri delu, motivacijo za delo, medsebojne odnose ipd. Anketiranje so opravili strokovnjaki oddelka za psihologijo filozofske fakultete. Vprašalniki bodo računalniško obdelani s pomočjo programov, ki jih nudi programski paket na računalniku Univerze v Ljubljani. Visoka stopnja obdelave podatkov, ki presega enostavna križanja rezultatov, bo nudila poglobljeno razlago zbranih podatkov.

Končno obliko raziskave bo predstavljalo obsežno poročilo, ki ga bodo izvajalci predstavili naši poslovodni strukturi osebno in s pomočjo vizualnih sredstev.

VZOREC

Izbira in velikost vzorca lahko pomembno prispevata k kvaliteti izvedbe raziskave. Strokovnjaki so definirali tri zunanje javnosti in eno notranjo javnost, ki so bile vključene v raziskavo:

1. Profesionalna javnost uporabnikov izdelkov Aera (v pisarnah, razmnoževalnicah, šolah, trgovinah idr.) je dokaj nehomogena in je narekovala vzorec 300 oseb.

2. Poslovni partnerji oz. direktni veliki kupci izdelkov Aera (upoštevani so bili geografski princip ter velikost in pomembnost kupcev – zajetih 50 oseb).

3. Široka javnost – individualni potrošniki za dom in prosti čas (zajetih 200 oseb).

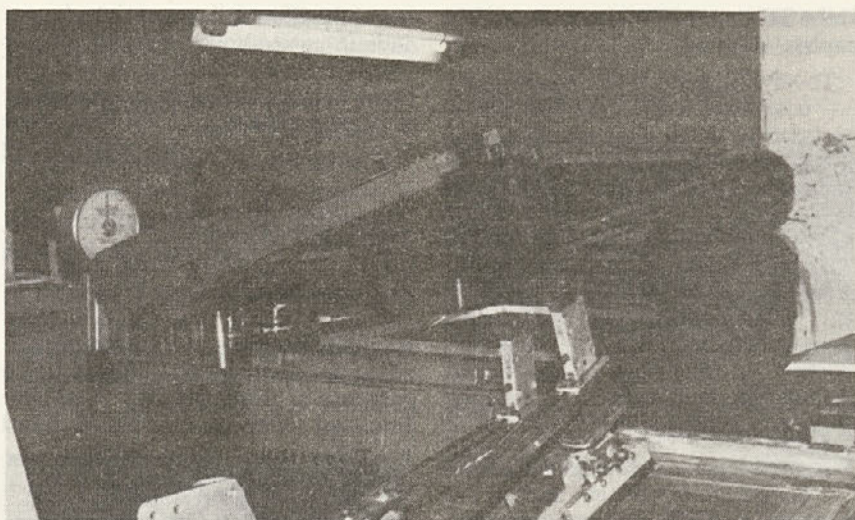
4. Interna javnost – delavci Aera (vključenih več kot 200 oseb).

Zunanje javnosti so bile zajete v širšem jugoslovanskem prostoru (Ljubljana, Zagreb, Beograd, Sarajevo).

V raziskavo interne javnosti pa je bilo v vsakem našem tozdu in delovni skupnosti vključenih 15 do 20 vodij in 20 do 30 delavcev. Poudariti moramo, da je v anketi sodelovalo celotno vodstvo DO in vodstva v vseh tozdih, poleg njih pa mnogi obratovodje, vodje služb in oddelkov.

Skupna velikost vzorca je torej več kot 750 oseb, to pa pomeni, da je raziskava zelo obsežna. Poudariti moramo, da gre za kvotni vzorec, ki je posebej primeren za potrebe tržnih raziskav. Tak vzorec je usmerjen na specifične javnosti in daje veljavne in zanesljive rezultate ob še sprejemljivih stroških.

Ob tej informaciji bi se želeli zahvaliti vsem, ki so za anketo namenili nekaj svojega dragocenega delovnega časa. Zahvaljujemo se tudi vodstvom,

ki so pokazala razumevanje za odsotnost svojih delavcev.

Mnogi anketiranci so ob zaključku anketiranja pokazali zanimanje za re-

zultate; zato obljublamo, da bomo o njih poročali takoj, ko bodo znani.

Jožica Cokan

Kako cenimo delo?

Pred nami je 1. maj – praznik dela.

In ker je ta številka nekoliko praznično obarvana, je prav da se pogovorimo tudi o delu. Zato smo nekaj delavcev iz različnih delovnih okolij povprašali:

Kaj menijo o tem – kako je cenjeno delo v naši družbi? Večina nam na vprašanje ni želela odgovoriti, češ, da se šalimo, ko zastavljamo tako provokativna vprašanja. Pa se nismo. Drugi so malce zaklepetali z nami, primerjali svoje delo in osebni dohodek z enakim ali podobnim v tujini in z nasmehom zamahnili z roko, češ – ne želim, da objavite. Vendar se je le našlo nekaj »hrabrih«, ki so, kljub zadregi, odgovorili na naše vprašanje. Večina odgovorov se nanaša na delovno okolje in ne odgovarja na vprašanje v celoti. Vendar so odgovori kljub temu zanimivi in kažejo, da »delo« v naši družbi ni dovolj cenjeno.

TATJANA KRAJNC - laboratorijski tehnik

Če pošteno odgovorim na vprašanje, koliko je delo vredno, menim, da pri nas za dobro delo nimamo pravih meril. Plačani smo po delovnem mestu in ne po dejansko opravljenem delu. Zato je težnja večine, da bi dosegla čim višji položaj in osebni dohodek, ne pa, da bi s svojim znanjem in sposobnostmi kar največ prispevala za razvoj svojega tozda ali delovne orga-

nizacije. S pravo stimulacijo bi lahko nagradili res dobre delavce in jim s tem omogočili moralno in materialno zadovoljstvo. To smo sicer želeli doseči z novim ocenjevanjem, vendar menim, da nam ni uspelo, kajti spet smo prešli na povprečje. Seveda pa je zelo težko v sedanji gospodarski situaciji govoriti o vrednosti dela, kajti vse več je drugih faktorjev, ki bistveno bolj vplivajo na uspešnost kot samo delo.

Kakšen delavec postaneš, pa ni odvisno samo od posameznika, ampak predvsem od tega, v kakšno delovno okolje prideš kot mlad delavec, ko še oblikuješ svojo osebnost. Če se spomnim svojega prihoda v Aero, se lahko pohvalim, da sem prišla v zelo delovno okolje in menim, da sem se veliko naučila iz dobrih in včasih tudi slabih izkušenj.

MARJANA POLAJŽER – adjusterka v obratu matric

Naše delo je še vedno premalo ocenjeno. To se vidi pri osebni dohodku delavcev, ki delamo na nižje ocenjenih delovnih mestih, za naš prispevek k dohodku pa menim, da je dovolj velik. Že kot ženske smo najcenejša delovna sila, ker moški na takih delih niti nočejo delati, kaj šele, da bi bili tako slabo ocenjeni. Nagrajevanje ni urejeno v tozdu, še manj pa, ko pogledamo v druge tozde in primerjamo sorodna delovna mesta med seboj. Če ni urejeno nagrajevanje po delu, ne more biti delo tisto, s katerim se meri materialna in moralna vrednost. Prepričana sem, če bi bilo delo bolj cenjeno, bi

si vsi prizadevali za še boljše izkoriščanje delovnih sredstev in pazili in skrbeli za material, ker bi čutili, da je vse to še bolj naša lastnina. Edino zadovoljstvo je to, da kljub prej naštetim problemom rada prihajam na delo, ker so pri nas zelo dobro urejeni medsebojni odnosi, kakor tudi odnos do predpostavljenih in njihov do nas.

FRANC KOVČE – rezkalec v obratu strojev in naprav

Delo z ljudmi z daljšim delovnim stažem, ki imajo veliko delovnih izkušenj, je pri nas premalo upoštevano. Vse preveč hitimo mimo dobrih in koristnih nasvetov. Predvsem mladi, ki prihajajo na delo z zelo pičlim znanjem iz praktičnega dela, bi se morali tega zavedati. Osebo se za svoje delo – vsaj mislim tako – dovolj zanimam in ga dobro opravljam. Vendar čutim, da delo ni vedno cenjeno in enako upoštevano.

O nagrajevanju imamo svoje mnenje. Vsak, ki se na novo zaposli in šele prične pridobivati delovne izkušnje, se na koncu meseca enači v osebni dohodku s tistim, ki ima dolg delovni staž. Tudi z novim ocenjevanjem ne bomo rešili tega problema. Če tozdo posluje dobro, lahko pričakuješ za kakšen odstotek boljše ocenitev, če pa je uspeh slabši, pa tudi za dobro delo nič ne dobiš.

Doma, lahko rečem, smo srečna družina. Marsikaj postorim v hiši in okrog nje. Delo si delimo, seveda tudi sredstva, ki pa nekako kar skopnijo in

jih moramo skrbno porazdeliti. Imam tudi svoj hobi. Ljubim naravo, zato sem se včlanil v zeleno bratovščino.

IZTOK GOSAK, dipl. ing. razvojni tehnolog v operativnem razvoju

Z organizacijsko spremembo spada naš operativni razvoj pod pripravo dela, zaposlena pa sva dva razvojna tehnologa.

Končno smo prišli tako daleč, da imamo točno napisane programe, po katerih se ravnamo oz. jih razvijamo. Za vsako nalogo je potrebno daljše obdobje, da pokažeš, kako si program izvedel. Pretoki informacij in naloge so posredovane pisno, prav tako povratne informacije o opravljenem delu, kar opravičuje obstoj operativnega razvoja, potrjuje delovno mesto oz. delovne naloge, ki so zastavljene.

Naloge, ki smo jih že izvedli, so naslednje:

- izdelava poliestrskega lepilnega traku na osnovi doma sestavljenega lepila (potrjena kvaliteta in prihranek)
 - uspešna zamenjava predpremaza za PP in PVC, ki je še v teku
 - ponovna uvedba barvnih trakov, ki so za trg spet postali zanimivi
 - izdelava domače paste za lepilne trakove
 - uvedba PP akrilatnega traku, ki je zanimiv predvsem za izvoz (ima to lastnost, da se zelo lahko trga z roko).
- V prihodnje bomo izvedli:
- novo tehnologijo zamreževanja na pakirnih lepilnih trakovih in krepu

- dekorativni program (metalizirani trakovi)

- elektro trakovi, ki so zelo zanimivi za trg

- zaščitne folije.

Z delom samim sem zadovoljen. Manjka nam kader, kajti sedaj moramo prenehati poizkus opraviti sami. Podobno je z opremo (dodatno). Prave zainteresiranosti za raziskavo tržišča in plasma novo razvitih izdelkov na domačem trgu in zunaj naših meja ni.

Marsikatero marketinško dejavnost glede novih izdelkov moramo opravljati kar sami (iskanje informacij, potencialnih kupcev itd.) Kako je delo cenjeno?

Nagrajevanje in stimulacija za boljše delo še vedno ni urejena tako, da bi bil delavec za dobro opravljeno delo tudi bolje nagrajen.

Ni prav, če delaš dobro in za to ne moreš biti dobro nagrajen, ker je vse odvisno od trenutne situacije stabilnosti in produktivnosti tozda. Temu problemu bo treba v prihodnje posvetiti več pozornosti. Delo je tisto, ki ti daje materialno osnovo. In če veš, da si stimuliran bolje za dobro delo, je to vsekakor tudi moralno priznanje in spodbuda za nadaljnje delo oz. raziskovanje. Menim, da smo doma prav vsi dobri delavci in gospodarji, saj je splošna situacija takšna, da moraš sredstva obračati kar najbolj gospodarno. Če bi to čutili tudi na delovnih mestih, sem prepričan, da bi kmalu »zlezli« iz zagat, ki nas pestijo.

B. K.

zacija odnosov med ljudmi ter zoper etatistične, birokratske, tehnokratske, nacionalistične, šovinistične in klerikalistične ter liberalistične težnje, je vsebina razrednega boja v sedanjem obdobju socialistične revolucije. Zveza komunistov Slovenije sodeluje pri oblikovanju politike Zveze komunistov Jugoslavije in je skupno ter enako z zvezami komunistov drugih socialističnih republik in avtonomnih pokrajin odgovorna za uresničevanje odločitev in sklepov kongresa in organov Zveze komunistov Jugoslavije. Zveza komunistov Slovenije, uresničujoč program Zveze komunistov Jugoslavije, politiko, stališča in sklepe kongresa in organov Zveze komunistov Jugoslavije, samostojno sprejema in uresničuje svojo politiko, stališča in sklepe, za kar je odgovorna članstvu, forumom in organom Zveze komunistov Jugoslavije, delavskemu razredu in delovnim ljudem Slovenije in Jugoslavije ter slovenskemu in drugim narodom in narodnostim Jugoslavije.

VLOGA IN NAČIN DELOVANJA ZVEZE KOMUNISTOV V POLITIČNEM SISTEMU SOCIALISTIČNE SAMOUPRAVNE DEMOKRACIJE

Zveza komunistov uresničuje svojo družbeno vlogo v političnem sistemu socialistične samoupravne demokracije z delovanjem komunistov v samoupravnih in družbenopolitičnih organizacijah in skupnostih, delegacijah, samoupravnih organih in družbenih organizacijah in društvih ter preko svojih delegatov in delegacij.

Člani zveze komunistov delujejo v političnem sistemu samoupravne demokracije samostojno; upoštevati morajo politične usmeritve zveze komunistov. O delu in problemih poročajo svoji organizaciji in organom zveze komunistov.

Organizacije in organi zveze komunistov volijo, imenujejo in določajo svoje delegacije in delegate v tiste organe in delovna telesa družbenopolitičnih skupnosti, za katere tako določajo ustava, zakoni in statuti teh skupnosti, ter v organe SZDL v skladu z njenim statutom in pravili.

Komunisti, osnovne organizacije in organi ZK se v samoupravnih in družbenih organih in telesih za vprašanje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite zavzemajo za uresničevanje idejnopoličnih stališč ZKJ, ohranitev in razvoj pridobitev naše revolucije, socialističnega samoupravljanja, družbene lastnine, enakopravnosti, bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti, neodvisnosti in ozemeljske nedotakljivosti SFRJ. Organizacije in organi zveze komunistov morajo redno spremljati in ocenje-

Pomembne novosti iz družbeno-političnih sredin

Kot smo obljubili v prejšnji številki glasila Naš Aero, vas tokrat nekoliko podrobneje seznanjamo z vsebino statutarne določil Zveze komunistov Slovenije, sprejetih na kongresu Zveze komunistov Slovenije oz. usklajenih s statutom Zveze komunistov Jugoslavije, ki je bil sprejet na 13. kongresu ZKJ.

STATUT ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE

Zveza komunistov Slovenije je revolucionarna vodilna idejnopolična organizacija, avantgarda delavskega razreda in delovnih ljudi v Socialistični republiki Sloveniji v njihovem boju za socializem na temeljih samoupravljanja. Zveza komunistov Slovenije, ki

jo sestavljajo člani, povezani v osnovnih organizacijah zveze komunistov v Socialistični republiki Sloveniji, je združena v Zvezi komunistov Jugoslavije na podlagi skupnega programa boja za uresničevanje zgodovinskih, življenjskih in neposrednih interesov ter vodilne družbene vloge delavskega razreda v socialistični revoluciji, za razvoj socialističnega samoupravljanja in pri obrambi njenih pridobitev in svobodoljubnih socialističnih teženj narodov in narodnosti Jugoslavije.

Zgodovinska naloga in cilj Zveze komunistov Slovenije je ustvariti brezrazredno, komunistično družbo osvoboditi človeka in njegovo delo vseh oblik izkoriščanja, zlorab in pritiskov, pa tudi osvoboditi ga vseh političnih, ekonomskih, kulturnih in nacionalnih monopolov.

Boj za razvoj proizvodnih sil, za socialistične samoupravne odnose, za oblikovanje samoupravne družbe združenih socialističnih proizvajalcev, za krepitev materialne podlage združenega dela, za nenehno humani-

vati politično-varnostne razmere v svojih okoljih in skladno z ocenami politično ukrepati.

ČLAN ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE

Član Zveze komunistov Jugoslavije in Slovenije lahko postane, kdor je z družbeno dejavnostjo v samoupravnih, družbenopolitičnih in družbenih organizacijah in društvih dokazal, da sprejema program, statut in politiko zveze komunistov ter se organizirano in odgovorno bojuje za njihovo uresničevanje in ki si s svojo družbeno aktivnostjo, delovnimi in moralnopolitičnimi vrlinami pridobi zaupanje okolja, v katerem živi in dela.

Članstvo v Zvezi komunistov Slovenije je prostovoljno. Sprejem lahko predlaga osnovna organizacija zveze komunistov, organ zveze komunistov, družbenopolitična organizacija, družbena organizacija, društvo ali samoupravni organ. Željo lahko izreče tudi posameznik sam.

Ponovni sprejem v zvezo komunistov je mogoče le po poprejšnjem mnenju predsedstva občinskega komiteja.

Vsak član Zveze komunistov Slovenije je povezan v eni osnovni organizaciji. Ob prehodu v drugo osnovno organizacijo zveze komunistov se mora v njej povezati takoj, najkasneje pa v treh mesecih.

Članstvo v zvezi komunistov preneha z izstopom, s črtanjem iz članstva ali z izključitvijo.

Izstop je prostovoljen, osnovna organizacija pa ga mora politično oceniti.

Član Zveze komunistov Slovenije:

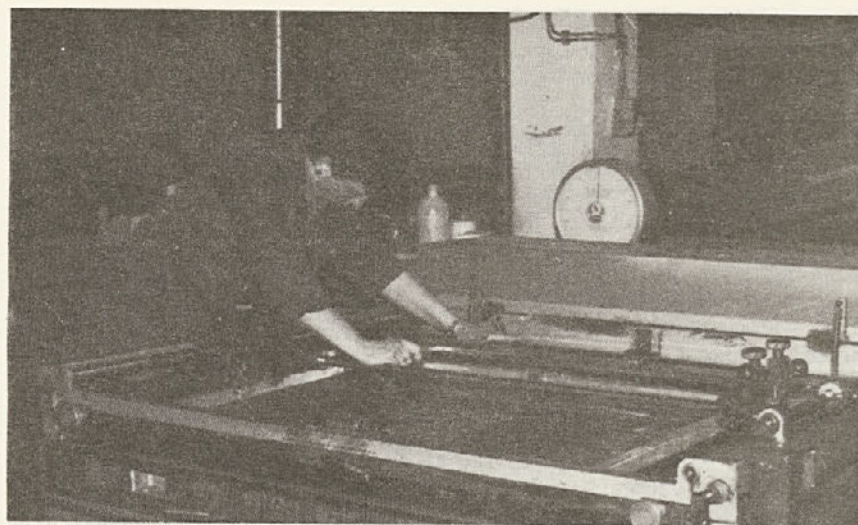
- ustvarjalno deluje in se skupaj z delovnimi ljudmi in občani v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, društvih, delegacijah in samoupravnih organizacijah ter skupnostih bojuje za razvijanje, uresničevanje socialističnih načel in odnosov, politike in stališč zveze komunistov;

- se z osebnim zgledom, družbeno dejavnostjo in z močjo dokazov bori za to, da delo določa družbeni in gmotni položaj človeka, in za uresničevanje drugih vrednot socialistične samoupravne družbe na tej podlagi;

- se zavzema za razvoj proizvodnih sil in rast gmotne in duhovne blaginje delovnih ljudi;

- deluje v akcijah organiziranih socialističnih sil, zlasti v SZDL in v drugih družbenopolitičnih organizacijah, krepí njihovo vlogo in demokratične odnose;

- se bojuje za razvijanje družbenosamozaščite, obrambne sposobnosti in za krepitev splošne ljudske obrambe, neodvisnosti in za suverenost socia-

listične družbene skupnosti narodov in narodnosti Jugoslavije;

- se bori proti tujim ideologijam, proti oportunistu ter za razvoj demokratičnih in humanih odnosov;

- z argumentiranimi stališči uveljavlja vlogo in politiko zveze komunistov;

- se stalno idejnopolitično usposablja za samostojno in ustvarjalno družbenopolitično delovanje;

- spoznava izkušnje mednarodnega delavskega gibanja in politiko neuvrščeniosti ter razvoj znanstvenega socializma.

Član zveze komunistov uresničuje svoje pravice, dolžnosti in obveznosti v zvezi komunistov tako, da:

- s predlogi in kritikami prispeva k enotnosti v zvezi komunistov;

- spoštuje načela demokratičnega centralizma; sodeluje pri oblikovanju stališč in sklepov osnovnih organizacij in organov zveze komunistov in jih uresničuje povsod, kjer družbenopolitično, samoupravno in strokovno deluje in kjer živi;

- kritizira posameznega člana, osnovno organizacijo in organe zveze komunistov, sprejema kritiko lastnega dela in se bori za krepitev odgovornosti v zvezi komunistov;

- voli in je lahko voljen v vse organe zveze komunistov;

- sodeluje pri obravnavanju in odločanju o svojem delu in dejanjih in mora biti o vsem, kar ga zadeva, obveščen;

- obvešča osnovno organizacijo zveze komunistov in po potrebi tudi organe zveze komunistov o samoupravnih in političnih razmerah okolja in o svoji aktivnosti v celoti;

- opozarja na probleme pri uresničevanju vloge in politike zveze komunistov in v osnovni organizaciji lahko zahteva sodelovanje občinskega komiteja zveze komunistov in drugih organov; če ne reagirajo, lahko o tem ob-

vesti organe Zveze komunistov Slovenije;

- razvija kritiko in samokritiko, demokratičnost in argumentiranost v boju mnenj in pogledov; sproti mora opozarjati na pojave taktiziranja, sektaštva, na oportunizem in druge nesprejemljive pojave ter jih preprečevati;

- sodeluje v aktivnostih osnovne organizacije in redno plačuje članarino.

Osnovna organizacija lahko oprusti člana sodelovanja na sestankih in pri drugih dejavnostih zaradi bolezni, starosti ali drugih upravičljivih razlogov. Z njim mora vzdrževati redne stike. Takšnih članov ne šteje v število, potrebno za odločanje.

NAČELA ORGANIZIRANJA IN ODNOSI V ZVEZI KOMUNISTOV SLOVENIJE

Demokratični centralizem je temeljno in splošno načelo za enotno organiziranje in delovanje Zveze komunistov Jugoslavije in Zveze komunistov Slovenije, vseh članov, osnovnih organizacij in organov ter forumov pri oblikovanju in uresničevanju politike in nalog v njeni družbeni akciji.

Organizacije, organi in forumi zveze komunistov morajo razvijati tovariške odnose, zagotavljati svobodno izražanje in izmenjavo mnenj, argumentirano razpravo članstva ter njegovo vključevanje v oblikovanje odločitev. Obravnavati morajo predloge članov oziroma osnovnih organizacij in nižjih organov, se do njih opredeljevati ter jim svoja stališča in sklepe pojasniti.

Enotnost delovanja zveze komunistov temelji na zavestni disciplini. Sklepi višjih organov so obvezni za nižje organe, osnovne organizacije in člane zveze komunistov.

Tudi tisti, ki s sprejetimi stališči in sklepi ne soglašajo, jih morajo uresničevati. Pri tem imajo pravico in dolžnost opozarjati na morebitne negativne posledice uresničevanja in dajati predloge za drugačna stališča in sklepe.

Osnovne organizacije in organi zveze komunistov morajo zagotavljati kolektivni način dela in odločanja, uresničevanje in preverjanje sprejete politike, stališč, sklepov in statutarne norme. V imenu osnovne organizacije ali organa zveze komunistov ne more noben član zveze komunistov sam sprejemati sklepov in stališč, razen če je na podlagi statuta določeno drugače oziroma, če je za to pooblaščen.

Vsi člani morajo imeti možnost vplivanja na dnevni red in biti pravočasno seznanjeni z gradivom oziroma problematiko. Seja oziroma sestanek mora potekati na demokratičen način, tako da se lahko člani izrečejo o vseh izraženih mnenjih in argumentih. Če član zahteva, se mora posebej glasovati o posameznem predlogu ali stališču.

Osnovne organizacije in organi zveze komunistov sklenejo sestanek z odločitvami, ki vsebujejo jasna stališča, naloge, nosilce, roke in način njihovega uresničevanja. Redno morajo preverjati uresničevanje svojih sklepov in ocenjevati rezultate aktivnosti ter ugotavljati odgovornost za njihovo uresničevanje.

Osnovne organizacije zveze komunistov veljavno odločajo, če je navzočih več kot polovica članov in je za sklep glasovalo najmanj dve tretjini navzočih članov. Glasovanje je javno.

Člani se pred glasovanjem opredelijo do vprašanja, o katerem se glasuje; član se praviloma ne more vzdržati glasovanja; če se vzdrži, mora to obrazložiti, osnovne organizacije, organi in forumi se izrečejo o utemeljenosti vzdržanja.

Osnovne organizacije in organi zveze komunistov stalno evidentirajo člane, ki izpolnjujejo merila kadrovske politike za opravljanje odgovornih dolžnosti v zvezi komunistov, najmanj enkrat na leto pa morajo obravnavati sprejemanje in prenehanje ter socialno-razredno strukturo članstva.

Za vsako kandidiranje je potrebna privolitev kandidata. Odklonitev kandidature oceni osnovna organizacija ali organ. Glasovanje v Zvezi komunistov Slovenije je za vsakega kandidata posamično in tajno.

Volilno telo določi število članov organa. Število kandidatov je praviloma večje od števila, potrebnega za izvolitev. Če je predlaganih več kandidatov, kot jih je potrebno izvoliti, so izvoljeni tisti, ki so dobili največ glasov, vendar več kakor polovico glasov navzočih članov oziroma delegatov.

Če ni več kandidatov, kot jih je treba izvoliti, so izvoljeni tisti, ki so dobili več kot dve tretjini glasov navzočih članov oziroma delegatov volilnega telesa.

Če ni bilo izvoljenih toliko kandidatov, kot je določeno, se izvedejo dopolnilne volitve v skladu z odločitvijo volilnega telesa.

Kdor ima v organizaciji združenega dela poslovodno funkcijo, ne more biti sekretar osnovne organizacije zveze komunistov v tej organizaciji.

Organizacija in organ razreši svojega člana ali člana organa, ki so ga izvolili, oziroma nosilce funkcije v zvezi komunistov pred iztekom mandatne dobe, če za to obstajajo utemeljeni razlogi.

Člani organov lahko odstopijo iz zdravstvenih in drugih osebnih razlogov tedaj, kadar ne morejo prevzeti odgovornosti za opravljanje nalog, ki so jim zaupane, in tedaj, kadar ne sprejemajo ocen in stališč organa, katerega člani so. Odstop predlagajo organu, katerega člani so in ga pojasnijo, organ ga mora oceniti.

Član zveze komunistov je odgovoren za uveljavljanje programskih ciljev, stališč in sklepov ter politike zveze komunistov v organih in organizacijah ter skupnostih, kjer deluje oziroma dela in živi.

Člani, osnovne organizacije in organi zveze komunistov imajo pravico in dolžnost povedati svoje mnenje o stališčih in ravnanjih drugih članov, osnovnih organizacij in organov zveze komunistov ter jih kritizirati. Za mnenja in kritiko, izrečeno v zvezi

komunistov, član politično ne odgovarja, razen če je zavestno uporabil neresnico, da bi moralno in politično škodoval drugim.

Osnovna organizacija ZK mora najkasneje v šestih mesecih obravnavati obnašanje in ravnanje člana, ki brez pravičljivih razlogov ne sodeluje v aktivnosti ZK in ne plačuje članarine ter ga po poprejšnjem razgovoru in opozorilu lahko črta iz članstva. Predsedstvo občinskega komiteja črta iz članstva člana, ki tri mesece ni povezan v nobeni osnovni organizaciji zveze komunistov.

Zoper sklep o črtanju iz članstva se član lahko pritoži v enem mesecu na tovariško razsodišče občinske organizacije, katerega sklep je dokončen.

Če član ne ravna v skladu s programom in statutom Zveze komunistov Slovenije ali s sprejeto politiko in sklepi, mora osnovna organizacija ali organ obravnavati njegovo odgovornost in ustrezno ukrepati (osnovna organizacija ustanovi tovariško razsodišče, kadar je potrebno ugotoviti moralno in politično odgovornost člana zveze komunistov). Glede na težo kršitve in stopnjo odgovornosti člana osnovna organizacija:

- kritizira člana ter ga opozori na posledice nepravilnega ravnanja;
- izreče opomin kot vzgojnopolični ukrep;
- izreče zadnji opomin kot vzgojnopolični ukrep;
- izključi člana iz zveze komunistov.

Osnovna organizacija in organ najmanj enkrat na leto razpravljata o učinku izrečenih ukrepov in ocenita, ali se jih črta.

Zoper izključitev, zadnji opomin in opomin ima član pravico do pritožbe na tovariško razsodišče občinske organizacije v enem mesecu po vročitvi sklepa, katerega mora prejeti v enem mesecu po izrečenem ukrepu.

Če osnovna organizacija ne deluje v skladu s programom Zveze komunistov Jugoslavije in sklepi ter stališči, sprejetimi v ZKJ ali ZKS, ali če ne ustvarja temeljnih možnosti za družbenopolitično in idejno akcijo, jo lahko občinski komite razpusti.

Razpuščena osnovna organizacija se lahko najkasneje v enem mesecu po seznanitvi s sklepom občinskega komiteja pritoži na centralni komite in določi predstavnike, ki pred centralnim komitejem zastopajo njena stališča.

Centralni komite ZK Slovenije lahko razpusti tudi občinski komite, če le-ta ne deluje v skladu s programom in statutom ZKJ, statutom ZKS ter sprejeto politiko.

ORGANIZIRANOST ČLANSTVA

Osnovna organizacija zveze komunistov

Osnovna organizacija zveze komunistov je temeljna oblika organiziranja komunistov in idejnopolitični subjekt snovanja in uresničevanja politike zveze komunistov v svojem okolju in v zvezi komunistov kot celoti.

V temeljni organizaciji združenega dela, delovni organizaciji brez temeljnih organizacij združenega dela in v delovni skupnosti organizacije združenega dela se ustanovi eno osnovno organizacijo zveze komunistov, lahko se ustanovi več osnovnih organizacij, če to narekuje narava delovnega procesa.

Osnovne organizacije izvolijo na volilnih konferencah sekretarja, namestnika sekretarja in sekretariat ter imenujejo evidentičarja in blagajnika. Za opravljanje trajnih nalog določijo posamezne člane osnovne organizacije zveze komunistov. Mandat sekretarja in sekretariata traja dve leti. Osnovne organizacije z manj kot dvajset člani lahko odločijo, da ne volijo sekretariata.

Osnovne organizacije in občinski komite oblikujejo konferenco osnovnih organizacij, ki sprejme obvezujoča stališča in usmeritve, če je navzočih najmanj dve tretjini in če za njih glasuje najmanj polovica vseh delegatov konference oziroma če jih potrdi organ komunistov.

Organizacija zveze komunistov v občini

Občinsko organizacijo zveze komunistov sestavljajo vsi člani in njihove organizacije na območju občine.

Najvišji forum občinske organizacije je občinska konferenca, ki se sestavi najmanj enkrat v dveh letih, vsako četrto leto pa voli organe občinske organizacije zveze komunistov: občinski komite, statutarno komisijo, tovariško razsodišče in nadzorno komisijo ter delegate za kongres Zveze komunistov Slovenije in kongres Zveze komunistov Jugoslavije.

Občinski komite je med občinskima konferencama najvišji organ občinske organizacije, njegovi člani pa so kolektivno in osebno odgovorni za delo občinskega komiteja.

Predsedstvo občinskega komiteja deluje kolektivno in redno poroča o svojem delu ter je odgovorno občinskemu komiteju. Občinski komite voli med člani predsedstva sekretarja predsedstva občinskega komiteja, po potrebi pa še izvršne sekretarje predsedstva. Pri občinskem komiteju zveze komunistov deluje aktiv komunistov delavcev – neposrednih proizvajalcev, ki zagotavlja vpliv neposrednih proizvajalcev na oblikovanje in uresničevanje politike zveze komunistov.

Člana aktiva volijo osnovne organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela iz gospodarstva za dve leti, usklajeno z volitvami v osnovnih organizacijah zveze komunistov. Aktiv voli sekretarja in sekretariat.

Organizacija zveze komunistov v posebni družbeno-politični skupnosti

Občinske organizacije se na območju mesta, ki je razdeljeno na več občin, združujejo v mestno organizacijo zveze komunistov.

Medobčinski svet ZK

Medobčinski svet zveze komunistov kot stalno obliko in metodo dela ustanovijo občinske organizacije in centralni komite Zveze komunistov Slovenije.

Akcijsko delovanje in povezovanje

Komunisti, osnovne organizacije in organi zveze komunistov se morajo idejno-politično in akcijsko povezovati, organizirati in poenotiti povsod tam, kjer obstajata medsebojna povezanost in soodvisnost delavcev, zlasti v organizacijah združenega dela in njihovih oblikah združevanja dela in sredstev, v krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugod.

V delovni organizaciji z več temeljnimi organizacijami združenega dela osnovne organizacije skupaj z občinskimi komiteji in centralnim komitejem oblikujejo konferenco, stališča in usmeritve, ki jih sprejemajo komunisti,

ti, osnovne organizacije in organi v različnih oblikah akcijskega povezovanja, se morajo oblikovati po poprejšnjih demokratičnih razpravah v osnovnih organizacijah in organih zveze komunistov; sprejeta stališča in usmeritev postanejo obvezujoče, ko jih potrdijo osnovne organizacije ali organi. Konferenca ne more sprejeti obvezujočih sklepov in stališč, če ni bila v osnovnih organizacijah ZK organizirana poprejšnja razprava in z njo seznanjeni delegati konference.

KONGRES IN CENTRALNI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE

Najvišji forum Zveze komunistov Slovenije je kongres, katerega sklicuje centralni komite ZKS vsako četrto leto. Centralni komite je najvišji forum Zveze komunistov Slovenije med kongresoma. V skladu s politiko in stališči kongresa Zveze komunistov Slovenije in Zveze komunistov Jugoslavije ter centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije obravnava in ocenjuje najpomembnejša idejnopolitična in družbenoekonomska dogajanja in vprašanja razvoja Slovenije in Jugoslavije, zavzema do njih stališča in oblikuje politiko zveze komunistov Slovenije.

Centralni komite po potrebi, vendar najmanj enkrat v obdobju med kongresoma, skliče konferenco ZK Slovenije kot metodo dela za uresničevanje neposrednega vpliva in sodelovanja članstva, osnovnih organizacij in organov zveze komunistov pri oblikovanju in uresničevanju stališč in politike zveze komunistov idejnopolitičnih, družbenoekonomskih in drugih vprašanjih.

Centralni komite mora obravnavati pobude, stališča in predloge konference ter o njih izoblikovati odločitve.

Predsedstvo je kolektivni izvršilno-politični organ centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije.

MATERIALNA SREDSTVA

Zveza komunistov Slovenije zagotavlja sredstva za svojo dejavnost na načelu samofinanciranja s sredstvi članarine in drugih dohodkov. Navodila o načinu uporabe sredstev, o ustanavljanju skladov, sprejemanju in izvajanju finančnega načrta, o potrjevanju zaključnega računa in o obveščanju članstva glede oblikovanja in porabe sredstev in o drugih vprašanjih v zvezi s tem sprejme centralni komite Zveze komunistov Slovenije po poprejšnjem posvetovanju z občinskimi komiteji.

Povzetek pripravila
Leonida STERNAD

Nekaj novic iz mladinske politične šole za člane predsedstev OO ZSMS v OZD

Od 3. do 4. aprila 1987 se je v hotelu Dobrava v Zrečah odvijala mladinska politična šola za člane predsedstev osnovnih organizacij združenega dela in tudi za člane predsedstev osnovnih organizacij ZSMS na srednjih šolah. Program šole je bil pripravljen ločeno za OZD in posebej za srednje šole, ne-

katere teme pa smo poslušali tudi skupno.

Obravnavali smo:

- aktualne razmere v celjskem gospodarstvu
- družbenoekonomski položaj mlade generacije
- ZK in idejna gibanja v družbi
- problemi mladinskega informiranja v širši družbeni skupnosti
- odnose med ZSMS in ZSMJ

Teme so bile aktualne in zanimive, odvisno od zavzetosti slušateljev pa so se razvijale tudi razprave. Pred odhodom iz MPŠ smo strnili razmere v naši širši družbeni skupnosti in ugotovili, da so pred nami še težka obdobja in da bomo potrebovali še ogromno ambicioznosti za delo v prihodnje.

Kritično lahko ocenimo neresnost nekaterih predavateljev, ki se mladinske politične šole, kljub predavateljski obveznosti, niso udeležili in povzročili spremembo programa. Nekateri pa so prišli, vendar zelo slabo pripravljeni in ob podajanju posameznih tem slušateljem niso nudili zadostne podlage za aktivno sodelovanje v razpravi.

Udeleženci mladinske politične šole iz naše delovne organizacije smo ob koncu skupno ugotavljali, da so MPŠ potrebne, saj mlade organizirano seznanjajo z aktualnimi problemi v naši družbi. Hkrati pa smo tudi menili, da bi se moralo resno razmisliti o samih udeležencih MPŠ!

Milena Krizman

Kako so »trgovci z novci« doživeli Portoroško noč in ostali brez »ficka«

Finančniki in računovodje so v dneh od 25. do 27. marca priklicali deževne oblake nad slovensko obalo.

Več kot 700 strokovnjakov se je zbralo na XIX. simpoziju o sodobnih metodah v računovodstvu in poslovnih financah. Prizorišče podajanj referatov, razprav in okroglih miz je bilo v portoroškem Avditoriju.

Sam sem se na to srečanje odpravil s precej mešanimi občutki. Naslovi napovedanih tem so mi vzbujali precejšnjo radovednost, saj so se v precejšnji meri dotikali mojega delovnega področja. Veselil sem se tudi srečanja z ljudmi, ki se na raznih koncih Slovenije ukvarjajo z denarjem, računovodstvom in jih tarejo podobne skrbi kot nas v AERU. Previdno pa sem se tudi prepričeval, naj ne bom preveč razočaran, če bo vse skupaj dolgočasno, referati suhoparni, udeleženci pa v bližnjem Trstu. Saj ne bi bilo prvič, da poslušam prazno fraziranje, črno-belo slikanje ali pridiganje v stilu »treba bo več in bolje delati.« In resničnost je bila, kot že tolikokrat, nekje na sredi. Dve noči in trije dnevi so minili hitro. Avditorij je bil vseskozi zaseden, tržaški trgovci so zvezli prek državne meje le redke omahljivce in to je bil kar lep kompliment organizatorjem (Zveza finančnih in računovodskih delavcev Slovenije ter Zveza ekonomistov Slovenije). Ti so imeli pri izboru tem in predavateljev srečno roko, morda je manjkal le še

kakšen »mlad in zaletav«, ki bi razprave še bolj popestril oziroma zaostril.

Uvodni referat je bil morda eden najzanimivejših, predvsem pa zelo polemičen. Dr. Radivoj Tepšić iz Ekonomske fakultete v Zagrebu in predsednik Odbora za družbenoekonomske odnose v Skupščini SFRJ je spregovoril o razmerjih med računovodsko in finančno službo ter državno upravo in politiko. Pozneje je bil deležen številnih vprašanj in mnenj, katerih vsebina pa je bila skoraj enotna. Razpravljalci so kritizirali preveliko vlogo državne uprave pri sprejemanju raznih predpisov, njihovo nestrokovnost in dejstvo, da si včasih že kar prilaščajo monopol nad resnico. Menili so, da mora politika dajati podporo finančni in računovodski znanosti, predvsem pri vključevanju novih teoretskih spoznanj v praktične rešitve. Zakoni in predpisi ne morejo biti domena nekaterih posameznikov v aparatu državne administracije.

Celovit prikaz dela na simpoziju bi bil prevelik zalogaj za takšen članek. Zato naj le naštejemo teme, ki so bile obravnavane. Dr. Ivan Turk je predstavil vlogo domačih pedagoško-znanstvenih institucij in mednarodnih rešitev pri razvijanju računovodske in finančne stroke pri nas. Bolj kot njegovemu referatu so udeleženci prisluhnili zelo slikovitemu izražanju gosta iz Zemuna, dr. Marka Petrovića, ki je nanizal nekaj misli o vlogi SDK in poklicnih organizacij računovodskih in finančnih delavcev pri razvijanju računovodske in finančne stroke. Ključna misel je bila, da je prišlo na ravni federacije do močne personalne unije med strokovno organizacijo, vključno SDK in državnim aparatom. Tako se je strokovna organizacija

spremenila v privesek državne administracije, finančni in računovodski delavci pa smo le zbiorakizirani podaljšek le-tega. V razpravi je iz vrst zveze društev računovodskih in finančnih delavcev Slovenije prišla pripomba, da si republiška zveza društev že nekaj časa prizadeva za večjo samostojnost stroke, da je podala že precej konkretnih predlogov, med drugim v zvezi s sprejetjem zakona o SDK, da pa v Beogradu nikakor ne more prodreti z novimi idejami.

Kakor je bil prvi dan v znamenju problematike razvijanja finančne in računovodske stroke ter njenih težav pri uveljavljanju v našem prostoru, tako sta druga dva dneva pokazala, da znanost še ni vrgla puške v koruzo in se sprijaznila s sedanjim stanjem. Predstavljeni so bili predlogi jugoslovanskih računovodskih standardov in predlogi jugoslovanskih finančnih standardov, pripravljeni na podlagi kodeksov računovodskih načel in načel financiranja OZD.

Avtorji posameznih predlogov so na kratko predstavljali svoje rešitve in iskali verifikacije le-teh v mnenjih iz Avditorija. Najbrž je bila to res dobra ideja, toda najbolj uspela vsekakor ni. Mnenj in predlogov iz vrst udeležencev, ki so bili vsekakor množični predstavnik prakse, skorajda ni bilo. Menim, da gre za napako organizatorja, ki bi moral prijavljenim udeležencem poslati Zbornik z referati vsaj teden dni pred pričetkom simpozija. Le-tega smo prejeli šele ob razpravi in le kdo bo vanjo posegal, če za konkretno zadevo ni bilo časa za podrobnejšo seznanitev in premislek?

Predstavljenih je bilo šest sklopov osnov za računovodske standarde. Dr. Janez Ločniškar je govoril o metodologiji izkazovanja osnovnih sredstev

in zalog, Marko Lozej iz Zavoda za organizacijo poslovanja pa je predstavil standarde v zvezi z metodami izkazovanja zalog, denarnih sredstev, terjatev in obveznosti, vključno z njihovo možno revalorizacijo. Dr. Slobodan Markovski je pripravil osnove za standarde v zvezi s prihodki in odhodki, mag. Franc Kolečnik, ki je bil drugi dan simpozija tudi povezovalac in vodja razprav, pa je obrazložil svoj predlog standardov v zvezi z računovodskimi predračuni in obračuni. O podobni problematiki je govoril še dr. Jože Gričar, toda v svoji obrazložitvi je izhajal iz razmer računalniške obdelave podatkov. V zadnjem referatu drugega dne je o računovodskih standardih v zvezi z organizacijo računovodske službe več govoril dr. Dane Melavc.

Osrednji dogodek naj bi bila okrogla miza o izmenjavi izkušenj o posameznih racionalizacijskih rešitvah na področju financ. Razpravo je vodil Vlado Slavinec. Precej udeležencev simpozija se je vključilo v pogovor in vsi so se strinjali, da je finančno poslovanje močno predimenzionirano. Konkretno pa so se zavzeli za nekatere rešitve na področju racionalizacije plačilnega prometa, predvsem pri plačevanju prispevkov samoupravnim interesnim skupnostim. Zanimiva pa je bila pripomba, da je to tudi ena točka iz »paketa« pobud ZSMS, seveda javnosti skoraj neznana. Upamo lahko, da zaradi nosilca pobude, le-ta ni že vnaprej brez možnosti. S stališča lastnega vrtilčka pa lahko še sam »hudo« pripomnim, da v Aeru z zmanjšanjem povpraševanja po virmanih ne bi bili nič kaj zadovoljni. Kakršno pa je trenutno razmerje sil v federaciji, pa se Grafiki še ni bati najhujšega. Argument moči je »još uvijek jači« od moči argumenta.

Finančni standardi so bili predmet obravnav zadnjega dne. Ta dan sem še posebej napenjal ušesa, saj sem iz referatov priznanih predavateljev želel izvedeti, kaj se v tem trenutku dogaja novega na področju finančne funkcije. Zanimivo je bilo poslušati o finančnih standardih v povezavi z investiranjem (mag. Andrej Cetinski), pa o finančnih standardih v zvezi z načrtovanjem potreb po finančnih sredstvih (dr. Janko Kralj) in načrtovanjem tokov denarnih sredstev (Živko Bergant). Novosti so še na področju analize likvidnosti in plačilne sposobnosti, standarde v zvezi s tem pa je pripravil dr. Leon Repovž. Resnično zadnji temi našega simpozija pa sta bili: informiranje o financiranju in finančnih tokovih (dr. Majda Kokotec-Novak) in finančni standardi za organiziranje finančne službe, ki jih je oblikoval mag. Stanko Koželj.

Finančni in računovodski delavci smo tako zaključili svoje delovno srečanje. A Portorož je imel vendarle tudi svojo moč in noč. Družabno srečanje vseh udeležencev je napolnilo blagajno Grand hotela Metropol. Pivo po 700 din in tudi vse ostale gostinske usluge po »sprejemljivih« cenah, so dodobra osušile žepe trgovcev z novci. Da bi si privoščili še katero od prijateljic noči, pa še pomisliti ni bilo mogoče (no, ja čisto malo že), saj so tudi njihove cene astronomske. In kljub

napornemu delu tem deklicam v nekem smislu zavidam. Državna administracija se v njihov posel ne vmešava, ekonomske zakonitosti imajo absolutni prostor, tržišče, ponudba in povpraševanje, to je njihov vsakdan. In prav je tako! Da imajo pa kakšnega zvodnika, to pa najbrž tudi naši samoupravni ekonomiji ne bi škodilo.

P. S. Tudi ko smo se razšli, se menda nebo nad Portorožem še ni zvedrilo.

Aleš Žerovnik

Leto 1987 – mednarodno leto pomoči brezdomcem

Po podatkih Organizacije združenih narodov vsak peti prebivalec na našem planetu nima zadovoljivih bivalnih prostorov, več kot 100 milijonov ljudi pa sploh nima strehe nad glavo.

OZN je leto 1987 proglasila za leto brezdomcev z namenom, da bi vlade držav članic OZN sprejele dolgoročne in kratkoročne ukrepe za uresničitev cilja, da bi imel vsak človek dostojno bivališče in streho nad glavo.

S sklepom Generalne skupščine morajo tudi vse agencije OZN, kakor tudi bilateralne in multilateralne finančne ustanove pomagati državam pri reševanju teh problemov, predvsem v programih stanovanjske in komunalne izgradnje. Po besedah generalnega sekretarja OZN, »se družba ne ocenjuje toliko po standardu, ki so ga dosegli najbogatejši in privilegirani člani družbe, temveč po kvaliteti življenja najsirišmasnejšega dela prebivalstva«.

V ospredju aktivnosti v mednarodnem letu so naslednje:

- odpraviti problem brezdomcev, ki živijo na pločnikih, v podzemnih prehodih, kanalih in kletih, na nezavarovanih podstrešjih, na vogalih javnih objektov, itd.

- zagotoviti streho nad glavo ljudem, ki so ostali brez bivalnih prostorov zaradi naravnih nesreč.

- ter stotinam milijonov ljudi, ki nimajo dostopa do zdrave vode in ustreznih higienskih razmer v divjih naseljih, daleč od delovnih mest, šol in zdravstvenih ustanov.

Problem brezdomcev ter pomanjkanje primernih bivalnih prostorov je dolgoročen, še posebej, ker je porast prebivalstva velik. Če bo število prebivalstva naraščalo po sedanjih stopnji,

se bo do leta 2000 število prebivalcev povečalo za 1,5 milijard ljudi. V državah v razvoju se bo odstotek prebivalstva v mestih povečal z 20 na 44 % (porast od 830 milijonov na 2,15 milijard). V Afriki se bo število prebivalcev v mestih dvakrat povečalo – s 160 milijonov na 350 milijonov. V Latinski Ameriki bodo od 455 milijonov prebivalcev tri četrtine živele v mestih. Do leta 2000 bo na svetu kar pet mest – imenovanih »super mest«, ki bodo štela več kot 15 milijonov prebivalcev:

Mexico City – 26,3, Sao Paulo – 24,0, Tokio – 17,1, Bombay – 16, New York – 15,5 milijonov. Sledila pa bodo mesta: Kalkuta – 15, Hong Kong – 13,6, Seul – 13,5, New Delhi in Rio de Janeiro – 13,3, Buenos Aires in Kairo – 13,2 milijonov prebivalcev.

Kot del aktivnosti v mednarodnem letu brezdomcev je bilo zastavljenih 360 projektov širom po svetu: 124 projektov v Afriki, 96 v Aziji in na pacifiškem področju, 54 v Latinski Ameriki in na Karibih ter 16 na Bližnjem vzhodu. To so projekti, ki se vodijo neposredno prek OZN: Razvite države pomagajo še pri 70 projektih v nerazvitih državah (Kanada ima projekte v 21 državah Azije, Afrike, Latinske Amerike in na Karibih; ZDA imajo 12 projektov na treh kontinentih, Francija 11, Danska 4 projekte...)

Aktivnosti Centra OZN za ljudska naselja (HABITAT) se v okviru mednarodnega leta še dodatno financirajo s prostovoljnimi prispevki držav – članic OZN. Prek tega centra je organizirana pomoč 84 državam v razvoju v Afriki, Aziji, Latinski Ameriki in na Karibih.

Največji problemi, s katerimi se pri teh projektih srečujejo, so:

- ogromno pomanjkanje prostora za stanovanjsko izgradnjo
- zdravje otrok in izobraževanje
- kako se bodo mesta hranila?

Posledica prehitre rasti mest so začasna naselja na obrobju velikih mest. Običajno so to najslabši predeli mest glede zdravstvenih in spremljajočih življenjskih dejavnosti in možnosti izgradnje stanovanj. Ti »bivalni prostori« so v glavnem tudi prenaseljeni, saj v enem prostoru biva štiri do pet ljudi.

Imena teh naselij poudarjajo značilnosti naselij. V Latinski Ameriki kaže naziv Calampas (gobe) na magično rast naselij preko noči. Izraz bidonvil-

les (mesto konzerv) je najpogostejši v Afriki. Običajno se pri »gradnji takšnih stanovanj« uporabljajo ostanki embalaže, deske, kartoni, plastika, listje, bambus in zemlja.

Zaradi pomanjkanja prostora ponekod rešujejo problem bivanja tudi z načini kot so »vroče postelje«, ki jih delavci koristijo v izmenah v enem dnevu, v Kairu so grobnice bogatih nekateri spremenili v svoja bivališča. Naseljujejo se v glavnem na predelih strmih obronkov mest, ob rekah in na močvirnih zemljiščih. Okoli 1,5 milijonov ljudi v Mexico Cityju živi na izsušenem dnu slanega jezera, kjer so izpostavljeni »nevihtam«, prahu v suhem vremenu in poplavam v deževnem obdobju. V mnogih primerih so izpostavljeni izredno slabim in nevarnim ekološkim razmeram (Bopal – strupeni plini, Mexico City – eksplozije v rafinerijah.)

Zdravstveno stanje v takšnih naseljih je izredno kritično, posebej zdrav-

je otrok. Smrtnost otrok v favelah Sao Paola znaša več kot 100 na 1000 novorojenčkov, v New Delhiju celo 221 na 1000 novorojenčkov. V Manili je smrtnost novorojenčkov trikrat večja v nehijskih naseljih, kot v ostalih delih mesta (tuberkuloze je devetkrat več, diareje dvakrat več, anemičnost je dvakrat večja).

V velikih mestih nerazvitih držav je mladih do 19. leta starosti manj kot 30 % prebivalstva, v nerazvitih državah več kot 40 %, ponekod tudi do 50 % (Manila, Djakarta, Bogota). Izobraževanje je vse bolj onemogočeno, kar kaže pri naraščanju delikventnosti in števila »otrok z ulice«.

Ob naraščanju prebivalstva v mestih pa povečevanju nazadnje število prebivalstva na vaseh. Da bi ta problem rešili, bi se, po podatkih FAO centra, morala v državah v razvoju produktivnost v kmetijstvu, v obdobju od leta 1980 do 2000, povečati za 17, v Afriki pa celo za 25 odstotkov.

Anita Žoher

IZ DELOVNIH OKOLIJ

Naša družbena prehrana

O naši družbeni prehrani smo že večkrat pisali. Vendar bi tokrat delo te službe želeli predstaviti nekoliko drugače.

Naša Služba družbene prehrane ima sedež na Čopovi ulici, kjer sta kuhinja za celjski del Aera in jedilnica za delavce tozda Grafika. Jedilnice in delilnice hrane so še v tozdu Kemija Celje na Ipavčevi ulici in v obratu AC, v tozdih Kemija Šempeter in Trzenje na Trgu V. kongresa ter v Kocenovi ulici za delavce Delovne skupnosti skupnih služb.

V družbeni prehrani je trenutno 39 delavcev, od tega 37 redno zaposlenih. Če pogledamo nekaj statističnih podatkov, ki so večkrat zelo zanimivi, ugotovimo, da za našo prehrano med delom skrbi 11 kuharic in kuharjev, 14 pomožnih kuharic, 4 natakarice, blagajničarka, skladiščnik, skladiščni delavec, vodja kuhinje in vodja Službe družbene prehrane, vendar pa, kljub 1200 m², kolikor obsegata kuhinja in jedilnica na Čopovi, nimajo čistilke. Gre za bolj ženski kolektiv, saj je tu le pet moških in če upoštevamo še povprečno starost 33 let, ugotovimo, da gre za relativno mlad kolektiv, ki ima zaradi rojstev in bolezni otrok

na eni in poklicnih bolezni starejših delavk na drugi strani, v povprečju odsotne 3 do 4 delavke dnevno.

Delo, ki ga v družbeni prehrani opravljajo, zahteva prisotnost na delu, skladno s potrebami tozdov tako, da poleg triizmenskega dela, ki teče redno, prihajajo na delo marsikatero soboto in nedeljo, ko je treba pripraviti malice za delavce, ki delajo dodatno v proizvodnji. In mimogrede – zaradi varčevalnih ukrepov v delovni skupnosti za to delo ne dobijo plačanih nadur, kar je v primerjavi z delavci proizvodnih tozdov – zanje je dodatno delo – zelo boleče. Ne smemo prezreti dejstva, da delo poteka normalno in

da so obroki redno pripravljani, čep-rav je tu zaposlenih kar dvajset vozačev, za katere prihod na delo ob sobotah in nedeljah zaradi slabih prometnih zvez, ni vedno enostaven.

Če se vrnemo k statistiki, lahko povemo, da delavci družbene prehrane pripravijo letno približno 423.350 obrokov malic, povprečno 1600 vsak dan.

Pripravljajo tople, dietne in hladne malice in občasno še reprezentančna kosila oz. malice za poslovne partnerje.

Za vse to so v preteklem letu porabili 5.015 kg prekajenega mesa, 2801 kg mletega mesa, 7.554 kg svinjskih zarebrnic, 6.772 kg svinine brez kosti, 12.196 kg govedine brez kosti in 12.638 kg piščancev. Za pripravo obrokov pa porabijo letno še 50.954 kg krompirja, 5.344 kg različnih vrst solate, 5.568 kg fižola, 4.641 kg sladkornja, 9.763 litrov belega in 647 litrov mešanega olja in še to in ono, ob tem pa pojemo še 87.063 kg kruha in 25.888 komadov raznega peciva.

Zakaj toliko govorimo o številkah? Zato, ker je brez dvoma zanimivo vedeti, da je delo v naši družbeni prehrani težko (vlaga, vročina, preprih) in odgovorno, saj poleg odgovornosti do prehrambenih izdelkov, ki so iz dneva v dan dražji, od delavcev zahteva tudi upoštevanje sanitarnih in zdravstvenih

predpisov kar za druga dela v naši delovni organizaciji ni potrebno. In ko smo že pri številkah, omenimo še tiste, ki se nanašajo na prodajo osvežilnih pijač v naših delilnicah hrane in bifejih. Letno prodajo 7.314 litrov mineralne vode, 10.308 litrov Swinga, 4.199 litrov Stila, 5.268 litrov Coca-cole, 12.864 litrov Kokte in 29.520 komadov soka v tetrapaku.

Skratka, prav je, ko govorimo o proizvodnji v posameznih temeljnih organizacijah in o tonah proizvodov, ki jih proizvajamo na tržišče, da podobno spregovorimo o »proizvodnji« po-

sameznih obrokov hrane v naši družbeni prehrani, za katero na splošno velja, da je zelo okusno pripravljena in obilna.

O stroških in večnih težavah s pokrivanjem le-teh tokrat ne bomo pisali. Omenimo naj le še to, da je naša družbena prehrana lani ustvarila 16.842.625 dinarjev prometa in da je danes povprečna cena malice 1.000 dinarjev, kar je če upoštevamo dnevno spreminjajoče se cene prehrambenih izdelkov znak, da delavci z njimi zelo racionalno ravnaajo.

Dora Rovere

NAŠI SODELAVCI

Portret

Naša sogovornica v delovnem potre-tu žene – delavke je tokrat Ana OKRŠ-LAR, ki že deset let dela kot registrator-torka v medvoškem tozdu.

Kdaj ste se zaposlili v naši tovarni?

»Ko so v Goričanah, v tovarni celuloze in papirja, v letu 1977 zgradili novo papirnico, sem se zaposlila v do-delavi papirja kot registrator-torka. Pred

tem sem 14 let delala v tekstilni tovarni v Medvodah, kot tkalka. Delo je bilo triizmensko, za žensko zelo naporno in zato sem ga po tolikih letih opustila.

Kako poteka delo registratorke?

Na prvi pogled vse kaže, da imam lepo in ne pretežno delo, vendar ni čisto tako. Tehtam palete s papirjem in ga opremljam z etiketami. Za vsak dan posebej delam specifikacijo izdelane-ga papirja v tonah. Delamo v dveh iz-menah, v ropotu in na prepihu in to

leta in leta, pri delu pa trpijo tudi oči. Naše delo opravljamo stoje, torej smo vseh osem ur na nogah, kar je še posebno utrudljivo. Zdi se mi, da je naše delo tako težko, da smo tudi delavke upravičene do mleka, ki ga dobivajo delavci v naši tovarni.

Kaj pa osebni dohodki?

Tudi z osebnimi dohodki nismo najbolj zadovoljne. Ocenjene smo nizko, temu primerna je tudi naša osnovna plača, saj znaša 98.000 din, seveda le, če dosežemo normo. Preseganje norme na mesec pa mora biti 40 ur, šele potem se naš osebni dohodek poveča na 120.000 din. V času letnega dopusta pa je delavka pri osebnem dohodku spet zelo prikrajšana, saj dobi skoraj tak osebni dohodek, kot če bi bila v bolniški. Ta izračun se nam ne zdi pravilen, saj v drugih tovarnah obračunavajo dopust po trimesečnem povprečju.

In kaj mislite ob dnevu žena?

Lepo je, da se nas na tak dan spom-nijo v tovarni, saj tudi me žene nekaj prispevamo k boljšim poslovnim us-pehom. Sindikat naše tovarne nam

vsako leto pripravi skromno proslavo in nas obdari z darilnimi boni.

Kaj pa delate v prostem času?
Zelo rada pletem, vendar le pozimi.
Od zgodnje pomladi pa do jeseni se

ukvarjam z vrtničkarstvom, saj imamo okrog hiše velik vrt. Tako pridelam vso ozimnico, od zelenjave, pa do krompirja. Za druge stvari pa mi časa, poleg službe in družine, res ne ostaja.

Ob koncu sem sogovornici morala obljubiti, da bom napisala vse, kar mi je povedala, saj je kot pravi, vse čista resnica. Upam, da sem svojo obljubo v celoti izpolnila.
Cveta Robas

ŠPORT IN REKREACIJA

Pokal Aera je v finalu osvojila ekipa NO v postavi: Strnad, Rozman, Armanič, Kopitar, Gregl, Kajtna, Cafuta, Korošec, Marinček, Fedran in Tržan z zmago 61 : 44 nad ekipo Razvoja, ki je igrala v postavi: Urh, Furlan, Založnik, Pipal, Stopar in Doberšek.

Končni vrstni red:

1. mesto: NO – 3 točke
2. mesto: RAZVOJ – 2 točki
3. mesto: SLEP 1 točka (+23 košev)
4. mesto: VZDRŽEVANJE – 1 točka (-13 košev)
5. mesto: GRAFIKA – 0 točk (-7 košev)
6. mesto: NABAVA – 0 točk (-33 košev)

Peter Svet

Prvenstvo Aera v košarki

Petnajstega in šestnajstega aprila smo v dvorani ŠRC Golovec izvedli interno prvenstvo AERA v košarki.

V predtekmovanju, ki se je odvijalo v dveh skupinah, je igralo šest ekip.

REZULTATI:

I. skupina

SLEP – NABAVA 50 : 26
NO – NABAVA 38 : 29
SLEP – NO 41 : 42

Razvrstitev ekip:

1. mesto: NO – 2 točki (+ 10 košev)
2. mesto: SLEP – 1 točka (+ 23 košev)
3. mesto: NABAVA – 0 točk (- 33 košev)

II. skupina

GRAFIKA – RAZVOJ 31 : 32
VZDRŽEVANJE – RAZVOJ 21 : 40
GRAFIKA – VZDRŽEVANJE 40 : 46

Razvrstitev ekip:

1. mesto: RAZVOJ – 2 točki (+ 20 košev)
2. mesto: VZDRŽEVANJE – 1 točka (- 13 košev)
3. mesto: GRAFIKA – 0 točk (- 7 košev)

Poskusite s tekom

V mesecu maju se vreme običajno že nekoliko ustali in tako lahko več časa preživimo v naravi. Med številnimi športno-rekreacijskimi aktivnostmi, ki so zelo koristne za zdravje in počutje, naj omenimo tek.

Več tecite in dlje boste živeli, je že dolgo znana ugotovitev mnogih strokovnjakov. Vedno več je zdravnikov, ki namesto različnih zdravil v obliki tablet, predpisujejo gibanje in aktivnosti v naravnem okolju.

Tek v naravi, pri katerem premagujete večje razdalje, je lahko učinkovi-

to zdravilo proti boleznim današnjega časa.

Osnovni problem pri skoraj slehernem človeku je, kako spremeniti način življenja in se za dobro zdravje lotiti redne telesne aktivnosti. Ugotovitev, da bi morali v načinu življenja nekaj spremeniti, če hočete ohraniti ali pa izboljšati svoje zdravje, je razmeroma lahka, izvedba pa mnogim dela precejšnje težave. Zato ne odlašajte, več in se lotite za začetek hoje in teka! To pa seveda ne sme biti prisila, temveč posledica prepričanja, da vam bo to koristilo. Spreminjati način življenja vsekakor ni preprosta stvar, je pa vendarle stvar volje, kajti namesto vas takšnega koraka ne more opraviti prav nihče.

Hoja in tek v naravi vam bosta pri izbiri dejavnosti v pomoč, ker je to najcenejša in osnovna oblika gibanja.

Tek v naravnem okolju, ali pa tudi na atletski stezi, koristi vsakomur, ne glede na spol in starost. S tekom si namreč povečujete aerobne sposobnosti, saj je fiziološki vpliv precejšen prav na srce in ožije ter dihalo. Med tekom se močno poveča preskrba posameznih celic in tkiva s kisikom, to pa pomeni, da je organizem bolj preskrbljen s kisikom in funkcionalno sposobnejši.

Znano je tudi, da se tekači zelo učinkovito borijo proti pojavom arterioskleroze, oziroma povečanemu krvnemu pritisku, ki je redni spremljevalec sklerotičnega organizma.

S tekom se lahko uspešno upirate številnim težavam, ki se zaradi različnih vzrokov pojavijo pri delovanju srca in ožilja. Za tek potrebujete ustrezno opremo, ki jo morate pravilno izbrati. Potrebujete udobne copate, da ne boste dobili žuljev, ki vam lahko zagrenijo prijetno tekaško popoldne.

Nogavice naj bodo mehke in iz naravnih vlaken. Obleka naj bo takšna, da dovoljuje gibanje in predvsem dihanje kože. Če so vremenske razmere

ugodne, oblecite majico z odprtim ovratnikom, sicer pa so koristne tudi trenirke in dodatna oblačila.

Če ste se odločili, da se boste priključili množici tekačev, je prav, da si pripravite ustrezen načrt.

Najprej moramo povedati, da morate v celoti upoštevati načelo postopnosti in obremenitev prilagoditi svojim sposobnostim in počutju. Na tek se morate odpraviti povsem zdravi, kar pomeni, da vas pred pričetkom pregleda zdravnik in ugotovi vaše zdravstveno stanje. To je še zlasti priporočljivo za starejše osebe. Za začetek lahko opravite tudi t. i. Cooperjev test »12 minut«, da boste ugotovili, kakšne so vaše aerobne sposobnosti.

Poglejmo kako boste opravili vzdržljivostni tek 12 minut. V tem času morate preteči čim več, vmes pa lahko tudi hodite, če ne gre drugače. Najbolje je, če test opravite na atletski stezi, ker lahko na njej natančno izmerite dolžino pretečene proge. Da bi ugotovili svojo vzdržljivost, se ravnajte po tabeli, ki vam določa tudi obseg nadaljnjega treninga. To je splošna tabela za kategorizacijo, ki vam bo za vašo prakso zadostovala.

Razdalja, ki jo pretečete v 12 minutah	sposobnost
manj kot 1600 metrov	zelo slaba
od 1.600 do 2.000 metrov	slaba
od 2.000 do 2.400 metrov	primerna
od 2.400 do 2.800 metrov	dobra
2800 metrov ali več	odlična

Ko ste torej ugotovili, kakšna je vaša startna osnova, pričnite teči počasi in med tek vključujte tudi hojo in gimnastične vaje. Po začetnih kilometrih boste morda ugotovili, da nimate večjih problemov z dihanjem, pač pa vas bolijo mišice in tetive v nogah. Vedeti morate, da je prilagajanje

teh organov na večje napore včasih dolgotrajno, zlasti še, če je čas, ko ste bili zadnjikrat aktivni, že nekoliko oddaljen. Ob tem je treba dodati, da se v začetnem obdobju pojavijo tudi večje ali manjše krize, ki pa jih boste s trdnostjo premagali.

Peter Svet

Tekme za pokal vzdrževalcev v veleslalumu

Vzdrževalci Aera iz medvoškega tozda so letos že sedmič organizirali tekmovanje v veleslalumu. V vsaki sezoni pripravijo pet tekem, katerih seštevek točk da končno razvrstitev. Letos je nastopilo 18 kovinarjev, električarjev in instrumentalcev.

Slavko Ribarič, ustanovitelj zdaj že tradicionalnih srečanj, se tekom redno udeležuje. Zelo je vesel, da je kakovost smučanja vsako sezono boljša, organizacija priprav in samih tekem pa tudi na višji ravni. To je lep primer volje in organiziranosti, saj so si fantje z minimalno pomočjo vodstva tovarne, vsa leta sami izdelovali pokale in kolajne, sestavili elektronsko uro za merjenje časa, narezali, omajili in pobarvali kole za smučarska vratica.

V letošnjem letu si je novoizvoljeno vodstvo: Stane Brank, predsednik, Silvo Horvat, tajnik in Bojan Žerjav, blagajnik, zastavilo nalogo, da se organi-

zacijsko bolje poveže s smučarsko sekcijo v tozdu. S skupnimi močmi naj bi se poškodovani in neuporabni koli zamenjali s plastičnimi, izdelali bi zastavice za vratca in reklamne panoje z napisom AERO.

Končni vrstni red za pokal vzdrževalcev:

1. Jože Starman	125 točk
2. Stane Brank	80 točk
3. Ciril Knific	65 točk
4. Rajko Čarman	44 točk
5.-7. Silvo Hrovat	40 točk
Alojz Trobec	40 točk
Janez Zupančič	40 točk
8. Borut Korbič	29 točk
9. Drago Kršinar	27 točk
10. Drago Plešec	26 točk
11. Bojan Podakar	25 točk
12. Roman Vehovec	24 točk
13.-14. Marjan Pustovrh	23 točk
Miran Pustovrh	23 točk
15. Martin Kopač	20 točk
16. Slavko Ribarič	16 točk
17. Rudi Smole	11 točk
18. Pavle Rupar	7 točk

Večina vzdrževalcev nastopa tudi na tekmah za **pokal Aera** v veleslalumu. Rezultati tega tekmovanja bodo znani po zadnji spomladanski tekmi v aprilu.

Vsem želimo čim več športnega uspeha.

F. Hočevnar

Prvi trije s pokali s tekme za pokal vzdrževalcev v veleslalumu

Zapiski iz vodnikove beležnice

Planinci Aera ne poznamo zimskega počitka, zato se že kar v decembru ko ponavadi sploh še ni snega, začnemo udeleževati spominskih in rekreativnih pohodov.

Začne se s Tisjem pri Litiji. To je zelo lep pohod po Zasavskem gričevju.

Novoletni rekreativni pohod na Kum je za planince, ki se po praznikih želijo naužiti svežega zraka. Pa tudi razgled z vrha Dolenjskega Triglava, kakor Kum imenujejo Dolenjci, je lep in zanimiv.

S kondicijo, ki jo nabiramo med akcijami, se udeležimo pohoda Osankarica – Rogla. To je pohod, organiziran v spomin na zadnji boj Pohorskega bataljona, ki je po izdaji padel v zasledu dvajsetkrat močnejšega sovražnika in v boju z njim so padli vsi borci.

In že smo na rekreativnem pohodu Zdravju naproti, ki ga vsako leto pripravi PD Polzela in je primeren za vse starosti in izkušenosti in v vsakem vremenu. Izhodiščna točka je vsako leto drugje. Letos smo pričeli v Velenju in prek Podkrajja sklenili pohod na Gori Oljki.

Pohoda na Stol se planinci Aera vedno udeležimo, enkrat v večjem, drugič v manjšem številu. Vremenske razmere pa le redko dopuščajo, da se pohodniki podajo na sam vrh, kar je največje zadovoljstvo planincev. Na letošnjem 22. pohodu so posamezniki dobili priznanja za desetkratno udeležbo.

Na Snežniku nas ponavadi na pohodu do vrha spremlja snežna burja in dostop je precej težak. Če imamo pa le srečo in je vreme sončno, se nam z vrha odpre čudovit razgled na naše morje.

Pri organiziranju pohoda na Porezen smo aktivnejši. Organiziramo avtobusni prevoz in število udeležencev

je dokaj veliko. Vsako leto položimo venec na grob na vrhu Porezna.

Ti zimski pohodi so najboljša priprava za hojo in nabiranje kondicije. Če se udeležimo vsaj enega ali dveh pohodov, smo pripravljeni na novo poletno planinsko sezono, ki je že pred vrati.

Blaž Črepinšek

Porezen

Jutro se je prebudilo v belini. Mesto ob Savinji je bilo preprejeno s pramenimi vlažnih megel, skoznje so pršele iglice dežja. Osemnajst upajočih na boljše vreme se je odpeljalo proti Petrovemu brdu. Načrt je bil jasno določen – Porezen, in nič ga ni moglo več spremeniti ali prekrižati, niti Trontljevo prerokovanje splošnih ploh in nallivov po vsej Sloveniji.

Toplota v avtobusu in monotonost zimske narave sta nas kaj hitro zazibala v prijeten dreamež. Naenkrat pa je avtobus zakašljaj kot star kadilec, se še z zadnjimi močmi upiral morju snega in na koncu onemel. Pozibavali smo se kot majhna orehova lupina sredi viharnega morja. Malo naprej, še več nazaj, in obtičali smo v gmoti v soncu lesketajočega se snega. Na levi strani je zeval globok prepad, na desni pa strm hrib grozečega plaz u. Kot miška v mišnici smo bili ujeti v ozkem ovinku. Naših trinajst »gentlemanov« se je skozi šoferjeva vrata zapodilo v belino, Pet dam, tudi Kala, je mirno čakalo v »avtobusni konzervi«, kaj bo prinesla usoda. Zunanji del ekipe se je pridušal s ploho sočnih kletvic, nato pa so fantje zavihali rokave in začeli odmetavati sneg. Četita mušketirjev je telovadila na sprednji strani avtobusa, se preselila na zadnjo stran in po nekaj neuspešnih »horukih« jim je vendarle uspelo poriniti avtobus nekaj metrov naprej. Bertl je spet zavzel komandni položaj za volanom, heroji ali mučeniki (kakor že hočete) so kot drva popadali po zadnjih sedežih in spoštljivo lizali Blaževo »Sladko tajno«, Kiki bonbone in »Bronhije za lažje dihanje«.

Okrepljena z Blaževim »žegnom« in vonjavami jutra je družbica krenila proti Poreznu, na pot dolgo tri ure, skozi lepoto zasneženega, v ledene kristale vkleščenega drevja, po ozki stezici, ki je vodila med njim. Čas je tekel, noge so se enakomerno premikale, vsak ovinek, vsak vzpon je odkril

kak nov vrh, podaril prelepo sliko kamnitih verig, bolj modrih od neba in bolj sivih od krila grlice, bolj lepih, kot je bel sneg. Vse manj je bilo izgovorjenih besed in vse bolj se je v srcu nabirala plima doživetij.

Na desni se je v vsej svoji veličini v jutranjem soncu bohotil očak Triglav. Sonce visi tik nad ošiljenim vrhom, pleza v višine, s katerih se nam nagajivo smeji...

Konica hrbta je v kristalnem lesketu, okrog krogle pa so čudoviti prosojno modro obarvani krogi, ki so tako nejasni, da jih lahko le slutiš. Čudovit prizor! Popolnost linij, barv, nekaj je v tem, nekaj se zgane v človeku.

Iz zasanjanosti nas je potegnil oster veter, edini kralj gora, ki je bril po grebenu in ustvarjal čudovite sveže zajedene čipke.

Še dober streljaj in že smo pred kočo, nabito polno planincev, utrujenih in srečnih. Prehodili in zdržali smo pot, ki so jo pred mnogimi leti v veliko težjih razmerah utrl partizani, z vero za boljšo prihodnost, za košček zemlje pod svobodnim soncem.

Vračali smo se po isti poti, toda veliko hitreje. Prijetno utrujeni smo popadali na sedeže v avtobusu in še opazili nismo »slepega potnika« ki se je kasneje izdal kar sam.

Najprej je tiho, boječe, iz najbolj oddaljenega kota zaplavala skladbica, prav kmalu pa so poprijeli številni skladni toni. »Slepi potnik« nas je presenetil z orglicami in klarinetom. Široka, topla in zasanjana se je melodija razlila po prostoru; roka je obstala v zraku, beseda je ostala neizgovorjena, pogled se je ustavil, samo srce je na široko odprlo vrata prelepemu trenutku topline. Če ne na glas, pa je bila vsaj tiho izgovorjena obljuba sebi in gori, ki pušča ljudi brez besed, spravlja jih v začudenje, zaustavlja dah, vendar kliče in vabi k sebi. Pa naj bo to kate-rakoli gora! Samo najti moraš njen in svoj smisel. In ta nitka povezave, ki je bila na začetku zelo tanka, postaja z vsakim vzponom, pogledom, močnejša, debelejša in nič je ne more preragati. In k temu prispeva svoje tudi Porezen.

Mojca Veber

NAŠA POŠTA

Razgovor z delavkami Aera

*RADE DELAMO V AERU, A
MOTIJO NAS HRUP, PREPIH IN
BETONSKA TLA*

»Joj, kako mi drsil«

»Letne gume, kaj moreš!«

Tako se je začel naš pohod v Aero. Vseh pet članic novinarskega krožka nas je nato tovarišica naložila v starega vartburga.

Pri vratarju tovarne nas je sprejela prijazna tovarišica Završnikova, s katero smo se že po telefonu dogovorile za razgovor z nekaterimi delavkami Aera.

Vstopile smo v veliko halo Grafike, kjer nas je zajel ropot strojev, ki so nemoteno udarjali svoj takt. Stopile smo k delavkam in se z njimi pogovarjale o njihovem delu in življenju, ki že na prvi pogled ni lahko. Delajo v hrupu in na prepihu. Več o tem pa so nam povedale same.

SLAVICA BABIČ: »Opravljam knjigoveška dela. Tu sem zaposlena že pet let. Za moje delo ni potrebna posebna izobrazba. Po poklicu sem šivilja, a službe nisem dobila, zato sem se zaposlila v Aero. Za šestčlansko družino doma vse sama sešijem. Delam v dveh, včasih pa tudi v treh izmenah. Najbolj me moti to, da se moram voziti iz Velenja, saj vstajam že ob štiri zjutraj. Službo, v kateri ne bi opravljala svojega poklica, bi lahko dobila tudi v Velenju, vendar bi imela manjšo plačo. Tu zaslužim 150.000 dinarjev.«

Kar občudovale smo jo, kako zmoro opravljati osemurno delo, doma pa skrbeti za štiri otroke in moža. Ustavile smo se kar pri delavki, ki je delala pri sosednjem stroju. Na njenem obrazu smo videle izraz, poln posledic težkega dela.

To je bila LJUBICA ČELJA. V Celje je prišla pred štirinajstimi leti iz vojvodinskega mesta Vrška. Najprej se je zaposlila v hotelu Evropa, zdaj pa opravlja knjigoveška dela. Povedala nam je, da je samohranilka osemletne hčerke, zato so ji omogočili delo le v eni izmeni. S plačo mora biti zadovoljna, niso ji pa vseč delovne razmere.

Tudi nas je motilo ropotanje strojev in občudovale smo vse delavce, ki ga morajo prenašati iz dneva v dan.

Na koncu dolge hale smo se ustavile pri delavki Herti Budja. Zlagala je obrazce. Ko smo ji povedale, kaj bi rade, nam je najprej predstavila svoje delo. HERTA BUDJA: »V tiskarni delam že petindvajset let. Sem zbiralka tiskovin in za to delo mi zadostuje končana osnovna šola. Prej sem delala v stari zgradbi. V novi je mnogo boljše: nova zgradba, novi stroji, več ljudi je zaposlenih. Etikete za pošiljke pišem na računalnik, prej sem jih morala ročno. Vključena sem v SIS za zaposlovanje in otroško varstvo. Doma sem gospodinja, sem poročena in imam že velikega sina. Z delom in življenjem sem zadovoljna. Osebni dohodek je različen: od dvanajst do trinajst starih milijonov.«

Z nekakim občudovanjem in spoštovanjem do dela in delavke smo se poslovile od najbolj hrupnega oddelka in se ustavile v bolj mirnem in manjšem prostoru, kjer so bili stroji manj glasni.

Tu smo srečali JOŽICO IPŠEK, ki je oskrbovalka strojev. Že njena zunanost nam je pričala, da je dela navajena. Doma je na Ponikvi, je poročena in ima dva sina. Starejši je že poročen, mlajši pa je zdaj pri vojakihi. Doma

imajo zemljo in nekaj živine, zato ji dela ne zmanjka, pridno pa ji pomaga tudi mož. Tudi svoja sinova je naučila delati. V Aero dela komaj devet let, saj je morala prej skrbeti za otroka. Jožičino geslo glasi: »Človek mora biti povsod priden!«

V prvem nadstropju, kamor smo se povzpeli po požarnih stopnicah, nas je pričakala Ana Potočnik, oblikovalka.

ANA POTOČNIK: »Končala sem srednjo oblikovalno šolo v Ljubljani. V drugem letniku sem se odločila za poklic v grafiki – oblikovanje. Povem vam lahko, da rišemo v glavnem s prostoro. Uporabljamo pa tudi ravnila in druge pripomočke. Delamo vzorce za ovojni papir. Do njih je zelo težko priti, lastnih idej pa včasih primanjkuje. Vsi pa se trudimo, da bi bila naša ponudba čim bolj pestra, kupci pa zadovoljni.«

Na vprašanje o njenem osebnem življenju nam je odgovorila takole: »Sem poročena in imam dvojčka. Stanujem na Čopovi ulici, zato do službe nimam daleč. Osebni dohodek je okrog 190.000 din. Če bi bilo mogoče, bi šla v službo kam drugam, vendar nisem tako ambiciozna, da bi na vsak način odšla.«

Zaželele smo ji še veliko uspeha pri delu in se poslovile. Ko smo odhajale, smo se skoraj izgubile, saj nismo našle izhoda. Po temeljitem kresanju mnenj, kje je pravi izhod, smo se končno spet znašle na parkirnem prostoru in komaj čakale, da se odpro vrata avtomobila, kajti zelo je snežilo.

Barbara, Petra, Lara,
Diana in Bernardka,
7. b, COŠ Fran Roš, Celje

Spomini na počitnice

Sneg je že skoraj skopnel, a še vedno obujam spomine na zimske počitnice. Počitnice doma, ali pa kje drugje, so bile res zimske, čeprav ni bilo v naših krajih toliko snega, kot v planinah. Prvi teden počitnic sem preživela bolj lenobno.

Zjutraj, ko sva se z bratom zbudila, sva že pri prvi besedi, ki sva jo spregovorila, omenila televizijo. Seveda, televizija je bila v najinem dnevnem programu med prvimi opravki. Kosila sva v restavraciji. Po kosilu pa: »Bum, štrbunk!!!« v sneg. A začasno vsakodnevno bivanje na snegu ni trajalo dolgo. Kot bi trenil, se je že mračilo in morala sva domov.

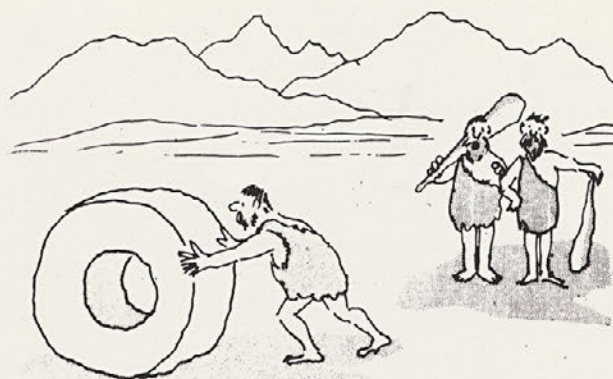
Tako sva preživljala dneve v prvem tednu.

V drugem tednu pa so se dogodki kar vrstili. Odšli smo se smučat na Roglo. Odpotovali smo v soboto navsezgodaj. V eni uri smo prispeli na Roglo. Tam je bilo veliko snega, tako da smo morali uporabiti zimske verige. Na Rogli sem srečala tudi mojo sošolko in sošolca. Smučali smo se po širokih progah. Vlečnice so dobro delale, le ena je ponagajala in se ustavila kar za precej časa. Zato so bile vrste na drugi vlečnici precej dolge, vendar mene to ni prav nič motilo, saj smo imeli časa na pretek. Jezila sem se le takrat, ko je bilo treba nositi smučke od hiše do smučišča.

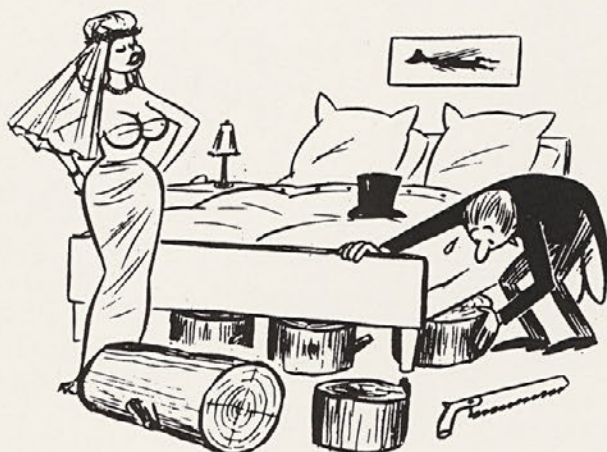
Sedem dni je hitro minilo. Prišel je čas za pakiranje. Tudi domov smo prispeli srečno. Sedaj pa smo spet v šoli. Tudi v šoli in na snegu se bo to zimo gotovo zgodil še kakšen zanimiv dogodek.

Vivi Trebičnik, 5.a
COŠ FRANC ROŠ, Celje

**ZA
DOBRO
VOLJO**

Glej ga tepca! Izumil je delo.

Boš kmalu končal, domišljavec?

Fin zadetek, Petrček – hočem reči, da moraš za kazen takoj v posteljo!

To je tudi edino polnjenje, ki si ga lahko privoščim do vrha!

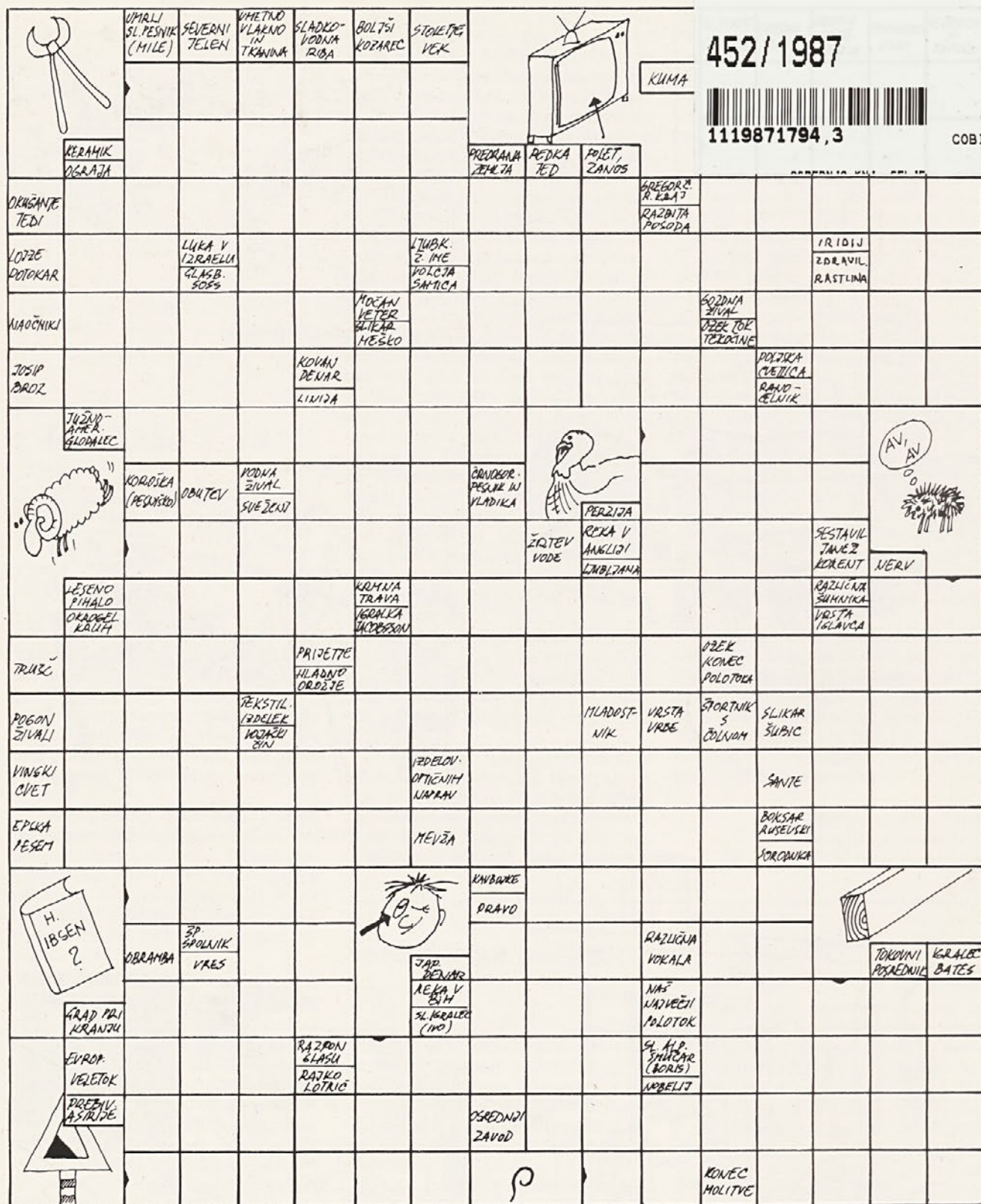
Tele pokale si dobil kot tolažilno nagrado, ali ne?

452/1987

1119871794,3

COBISS

Za nagradno križanko št. 2 smo prejeli 73 rešitev.
Izžrebali smo naslednje nagrade:

1. nagrada - 3000 din - Franc BRDNIK - Medvode
2. nagrada - 2250 din - Karmen ALAGIĆ - DSSS
3. nagrada - 1500 din - Jožica IVŠEK - DSSS

Izrezke z rešitvijo nagradne križanke št. 3 pošljite na naslov: Kadrovsko-spolni sektor AERO Celje, Kocenova ulica 4, Celje. Na kuverto pripišite: NAGRADNA KRIŽANKA. Pri žrebanju bomo upoštevali pravilne rešitve, ki bodo v našem uredništvu do 15. maja 1987.